

මහ රහතුන් වැඩි මහ ඔස්සේ

සංසාර භිය

ඉන්ද්‍රජීත් සුබසිංහ විසින් පළකරනලද
දිවයින ඉරිදා සංග්‍රහයේ පළකරනලද ලිපි මාලාවක් ඇසුරෙනි

තෙරුවන් සරණයි

මෙය හුදෙක් ධර්ම දානයක් වශයෙන් හැකිතාක් බෙදා හරින්න

"මේ සෝර, කටුක, භයානක සංසාරයේ හිය දැක, මේ ආත්මභාවයේම සසර දුකින් එතෙර වීමට අධිෂ්ඨාන කරමින්, වීර්ය වඩමින්, නිවන් මඟ පුරන, 'දක්ෂ', ගිහි පැවිදි උතුමන්ට පමණක් මේ අහිංසක ව්‍යායාමය, උපකාරයක්ම වේවා, ශක්තියක්ම වේවා, මාර්ගයක්ම වේවා.

තම තමන්ට වැටහෙන ප්‍රමාණයට තම තමන්ගේ ජීවිත වලට ගලපාගනිත්වා, අර්ථ හෝ ව්‍යාකරණ වැරදි ඇතොත් ඔබ නොකල වරදකට ඔබ නොගැටෙවා, අනුන්ටද අනුකම්පා කෙරේවා, වැරදි නැතොත් නිවැරදි දෙය නිවැරදි ලෙස දක්වා. මෙහි සටහන් හැම අර්ථයක් තුළින්ම ඔබ සැමට යහපතක්ම වේවා! තමා තමාටම පිහිටකොට ගනිත්වා... "

යයි උන්වහන්සේ ඒ පොත් පෙළ ඇරඹුමේ ලියා ඇත්තාහ.

පටුන

01 - සංසාරයේ කීවරක් නම් ඔබ ඔතැනම මිහිදන්ව ඇත්ද?	4
02 - ඔබේ අතීත හව ගමනේ කැඩපතක් දෙහිවල ඇත	6
03 - අධර්මයේ කාලය අති දීර්ඝයි.....	8
04 - මේ ශාසනයේ අවසාන බැබළීමයි.....	10
05 - මතු සංසාරේ ඔබේ මළකඳන් නුවනින් දැක්කොත් දස්කමකි	12
06 - ඔබේ ඊළඟ ආත්මයේ නිමැවුම්කරු ඔබමය	14
07 - කල්යාණ මිත්රයකු නොමැතිනම් තනිව සිටීමත් වටියි	16
08 - භොරකම සුළුවෙන් තැකුවට ලෙහෙසිද එය පලදෙන විට.....	18
09 - ලෝකය අසාධාරණයක්මයි ඔබට සාධාරණය ඔබ තුළමයි.....	20
10 - මේ ආත්මයේ පිංකම්වලින් පමණක් යැපෙන්නට හිතන්න එපා	22
11 - සිතහවක් දන් දෙන්න බැරි ඔබ සෝවාන් වීමට කලබල නොවන්න	24
12 - 'ඔබ වහන්සේ රහත් වෙලාද?' කියලා එක් හික්මුවක් ඇහුවා.....	26

01 - සංසාරයේ කීවරක් නම් ඔබ ඔබැනම මිහිදන්ව ඇත්ද?

ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩසිටින කාලයේ එක්තරා වස්තු සම්පත් ඇති සශ්ඨක බමුණෙක් ජීවත් වුණා. මේ බමුණාට කාටවත් ඇතිනොවන විදිහේ අශාවක් ඇති වුණා. ඒ ආශාව තමයි තමන් මැරුණාට පසුව කිසිම සත්වයෙක් වළ නොදැමූ බිමක තමාගේ දේහය මිහිදන් කළ යුතුයි කියන ආශාව. බමුණා මිථ්‍යාදෘෂ්ඨික කෙනෙක් වුවත් මරණානුස්සතිය කියන කාරණය වඩලා තිබෙන කෙනෙක් . ඒ කියන්නේ තමා මැරෙනවාය කියල දන්න කෙනෙක්. තෙරුවන් කෙරෙහි සද්ධාවෙන් තොරව මරණානුස්සතිය වැඩීම නිසාම සංසාර බිය උදෙසා නොවේ මේ බමුණාට මරණානුස්සතිය වැඩුනේ මරණය තුළින් ආශ්වාදයක් සෙවීමේ අරමුණ ඇතිවයි මරණානුස්සතිය වැඩලා තිබුණේ. මරණයට පෙර මරණය ආශ්වාදයක් කරගන්න මනුෂ්‍යයෝ ඕනෑ තරම් සමාජයේ සිටිනවා. මරණය ආශ්වාදයක් කරගන්නා තැනත්තා මැරිලා ඉපදෙනවාය කියන කාරණය දකින්නේ නැහැ. එයා මරණය කියන කාරණය දකින්නේ නැහැ. එයා මරණය කියන කාරණය ළඟ නවතිනවා. මේකම බුදුරජාණන් වහන්සේ 'විභව තත්භාව' කියලා කියනවා. නැවත උපතක් නැහැය කියන විශ්වාසයයි ඔහු තුළ තිබෙන්නේ. ඔහු සිතනවා මරණින් පස්සේ සියල්ල ඉවරයි කියලා. ඒ නිසාම ඔහු මරණය ආශ්වාදයක් කරගෙනමයි මැරෙන්න හදන්නේ.

හික්ෂුව දන්න එක්තරා මහත්තයෙක් සිටියා ඒ මහත්මයා තමා මැරෙන්නට පෙරාතුව මිනී පෙට්ටියක් ගෙදරට ගෙනත් තියාගත්ත. ඔහු හැමදාම මේ මිනී පෙට්ටියේ නිදාගන්නවා. ඔහු බිමත්වයි හුභාක් වෙලාවට සිටින්නේ. ඔහුට මරණය ආශ්වාදයක්. මරණින් මතු නැවත උපදිනවාය කියල ඔහු දන්නේ නැහැ. ඔහු මැරෙන්න කැමතියි. ඔහු සිතනවා මරණින් පස්සේ මේ දුක් ගොඩ ඉවරයි කියලා.

හික්ෂුව දන්න තවත් මහත්තයෙක් සිටියා. ඔහු තමන්ගේ ඥාතීන්ට මරණයට පෙරාතුව කියා තිබුණා මරණයට පසුව තමාට පාංශුකුලයක්, මතක බණක්, දානයක් දෙන්න එපාය කියල. ඔහු සැම වෙලාවේම කිව්වේ 'මැරෙනකම් හොඳට කාල බිල ඇඳලා, පැලඳලා, ජීවත් වෙන්න. සියල්ල මැරෙනකම් පමණයි මරණින් පසුව කිසිවක් නැහැ'ය කියලා. මේ අය මරණය ආශ්වාදයක් කර ගන්න අය. මරණය තමයි මේ අයගේ විමුක්තිය. මැරිල නැවත ඉපදෙනවාය කියන විශ්වාසය මේ අයට නැහැ. මරණින් පසුව සියල්ල ඉවරයි කියන විශ්වාසය ඔවුනට තිබෙන්නේ ඉහත බමුණත් මේ දෘෂ්ඨිය තිබුණ කෙනෙක්. බමුණා තමන්ගේ සේවකයනුත් අරගෙන මීට පෙර කිසිවෙකු වළ නොදැමූ බිම් කඩක් සොයමින් කැලය පිරමින් ගියා. බොහෝම දුරක් කැලයේ ඇවිදලා විශාල ගසක් යට යම් ස්ථානයක් බමුණා සලකුණු කළා. වටපිට හොඳින් නිරීක්ෂණය කළා. බමුණාට හොඳටම විශ්වාසයි තමා සලකුණු කළ තැන අතීතයේ කිසිවකු වළ නොදැමූ තැනක්ය කියල. බමුණා තම සේවකයන්ට අණ කළා තමා සලකුණු කළ ස්ථානයේ වළක් භාරන්න කියලා. බමුණා ලෝකයක් දිනාගන්නා වගේ සතුටකින් සිටියේ. ඔහු තම ඥාතීන්ව සේවකයින්ව දැනුවත් කළා. තමා මැරුණාට පසුව මේ වළේම වළදමන්න කියලා. තමා මරණින් පසුව මේ වළ ඇතුළේ සමාදානයේ සැතපෙන ආකාරය මේ බමුණා සිහිපත් කළා. බමුණාගේ සේවකයන් මිනිවළ භාරමින් සිටියදී මෙතැනට ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩම කරනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ බමුණාගෙන් විමසනවා 'බමුණ, ඔබ ඔය කුමක්ද කරන්නේ කියලා. ඒ වෙලාවේ බමුණා කියනවා මම මේ කවරුවත් නොකළ වැඩක් කරන්න යන්නේ. මම මැරුණාට පස්සේ මගේ දේහය මීට පෙර කිසිවෙකු වළ නොදැමූ තැනක වළ දැමීමට මට ආශාවක් ඇති වුණා. මට හොඳටම විශ්වාසයි මේ ස්ථානයේ මීට පෙර වළදමා නැහැ'ය කියලා. ඒ වෙලාවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පූර්වේ නිවාසානුස්සති ඥාණයෙන් අතීතය බලා දේශණා කරනවා බමුණ ඔබ මේ සලකුණු කර ඇති ස්ථානයේ අතීතයේ ඔබවම දහතුන්දාස් වාරයක් මැරිල වළ දමලා තිබෙනවාය කියලා. බුදුරජාණන් වහන්සේ බමුණාට දුන් මේ පිළිතුර බමුණාට සිතාගන්නවත් බැරිව ගියා. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මහා කරුණා ගුණය අභියස බමුණා

නුවනින් මෙනෙහි කරන්න පටන් ගන්නා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශණා කර වදාල සංසාරයේ ගැඹුර තේරුම්ගත්ත බමුණා තමාගේ ළදරු මනෝ භාවයට සමච්චල් කරමින් තෙරුවන් සරණ පිහිටියා. තමාම අතීත භවයන්හිදී දහතුන්දහස් වාරයක් මිහිදන් වුණ බිම්කඩම කමටහනක් කර ගනිමින් බමුණා සද්ධර්මය ශ්‍රවණයකර තමාගේ අනාගත භවගමන උපරිම ආත්මභාව භතකට සීමාකොට ගන්නා.

පිංචන් ඔබ නුවනින් දකින්න ඔබ දෙපා තබාගෙන සිටින ඔය බිම් තීරුව මත ඔබ අතීතයේ කොච්චර දහස් වාරයක් මිහිදන්වෙලා ඇතිද කියලා.

02 - ඔබේ අතීත හව ගමනේ කැඩපතක් දෙහිවල ඇත

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මුළු දඹදිව තිබෙන කෝටු කැබලි එක ගොඩක් ගසලා ඒ සෑම කෝටු කැබැල්ලක්ම ඔබේ ඇඟිල්ලේ ප්රමාණයට කඩන්න කියනවා. දැන් මේ කෝටු කැබැල්ල, කෝටු කැබැල්ල අයින් කරන්න කියනවා. මේ මගේ මේ ජීවිතේ අම්මා, මේ මගේ අම්මාගේ අම්මා, වශයෙන් ඔබේ පරපුර දියනොවී තිබියදීම කොටු කැබලි ප්රමාණය ඉවර වෙනවා කියලා. මෙසේ මැරෙමින් ඉපදෙමින් පැමිණි ගමනේදී මනාප දෙයින් වෙන්වීමට සිදුවෙලා, අමනාප දෙය සමග එක්වීමට සිදුවෙලා නෙතින් ගලාගිය කඳුළු මහා සාගරයේ ජලයට වැඩියි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. මේ මහ පොළවේ ඇති පස් සියල්ලම වෙරළ ගෙඩි තරමට ගුලි කරන්න කියලා. එහෙම ගුලි කරලා එක් වෙරළ ගෙඩි ප්රමාණයේ පස් ගුලිය ගුලිය අයින් කරන්න කියනවා. මේ මගේ ගෙවී ගිය එක කල්පයක්. මේ මගේ ගෙවී ගිය දෙවැනි කල්පය, මේ මගේ ගෙවී ගිය තුන්වෙනි කල්පය කියලා. වෙරළ ගෙඩි ප්රමාණයේ පස් ගුලි ඉවර වෙනවා. ඒත් තමා ගෙවාගෙන පැමිණි කල්ප ප්රමාණය ඉවර වෙන්නෙ නැහැ කියලා.

මේ සංසාරේ ගැඹුර පිංවතුන්ලා කමටහනක් කරගන්න. මේවා නුවණින් මෙනෙහි කරමින් සංසාර බිය සකස් කරගන්න. ප්රඥාව කියන කාරණය ආලෝක පුජා තුළින්, විදුලි පන්දම් පුජාව තුළින් ඇති වන්නේ නැහැ. ඔබ තුළ ප්රඥාව මෝදුවෙන්න නම් කල්යාණ මිත්ර ආශ්රය ලැබෙන්න ඕන. සද්ධර්ම ශ්රවණය සිද්ධවෙන්න ඕන. ශ්රවණය කළා වූ සද්ධර්මය නුවණින් මෙනෙහිකරන්න ඕන. එවිටයි පිංවත් ඔබ තුළ ප්රඥාව ඇතිවෙන්නේ.

මේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීම කියන කාරණයෙන් වර්තමානයේ පිංවතුන්ලා හුඟක් බැහැරවයි සිටින්නේ. නුවණින් මෙනෙහිකිරීම හීන වන විට අපි මෝහය දෙසටයි ගමන් කරන්නේ. ඔබ සංසාරයේ ගෙවා පැමිණි දුර සද්ධර්ම ශ්රවණය ඔස්සේ මතුකර ගන්න. විවේකීව සිටින වෙලාවට තමා සංසාරයේ ලබා ඇති ජීවිත නුවණින් සිහිකරන්න. දෙහිවල සත්ව උද්යානයේ ඇති සතුන් ඔබේ අතීත හව ගමනේ කැඩපතක් ලෙස දකින්න. අතීතයේ ඔබ සක්විති රාජ සම්පත්, ශක්ර දිව්ය සම්පත්, මනුලොව ධන කුවේර සම්පත් ලබලා සතුටු වුන හැටි නුවණින් දකින්න. එම සැපයන්ගෙන් තෘප්තිමත් භාවයට පත් නොවූ නිසාම නැවත කල්ප ගණන් සතර අපායන්හි ඉපදිලා සෙම්, සෙම් සොටු ගිනි අඟුරු, ලෝදිය, තණ කොළ, පුත්තක්කු..... දුකම අනුභව කර ජීවත් වුණ අතීතය සිහිපත් කරන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේයි කල්යාණ මිත්රය වශයෙන් අපට මේ සංසාර බිය මතුකර පෙන්වන්නේ. පිංවත් ඔබ මේ අතීත සංසාර ගමන නුවණින් මෙනෙහි කරන්න දක්ෂ වුවහොත් ඔබට දැනේවි මේ තිරිසන් ලෝකයේ ජීවත්වෙන සෑම සතෙක්ම, මේ ප්රේත ලෝකයේ ජීවත්වෙන සෑම සත්වයෙක්ම, ඔබගේ ඥාතිවරයෙක්ය කියලා. මේ සුගතියේ දිව්ය, බ්රහ්ම, මනුෂ්ය ලෝකවල ජීවත්වන සෑම සත්වයෙක්ම ඔබගේ අතීත ඥාතිවරයෙක්ය කියලා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ස්වාමීන් වහන්සේලාට ප්රකාශ කරනවා අවිද්යාව නිසා ඉපදෙමින් මැරෙමින් පැමිණි ගමනේදී රජවරු හිස ගසා දමද්දී වගුරපු රුධිරයද මහා සාගරයේ ජලයට වැඩියි කියලා. ගව යෝනියේ, බැටළු යෝනියේ, ඌරු යෝනියේ ඉපදිලා හිසගසා දමද්දී ගලාගිය රුධිරය මහා සාගරයේ ජලයට වැඩියි කියලා. මහා සාගරය පරදවන තරම් රුධිරය අප සංසාරයේ හෙළා තිබෙනවා. ඉපදෙමින් මැරෙන ස්වභාවය අවසන් නොවන දෙයක්. නිදහස් වෙන්නමයි ඕනේ කියලා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

අනේපිඩු සිටුතුමාට, විශාඛා උපාසකට, නකුලමාතාවට බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවන මුල්ම දැක්මේදීම සංසාර බිය නුවණින් මෙනෙහි කිරීම තුළින්මයි සෝවාන් ඵලයට පත්වෙන්නේ. පිංවත් ඔබට සිතන්න පුළුවන් ඒ අයට ගොඩාක් පාරමි ශක්තිය වැඩියි කියලා. එම අදහස සද්ධාවේ දුර්වලතාවයක් හේතුවෙන්

සකස්වෙන විවිකිව්වාවේ ස්වභාවයක් හැටියට දකිමින් බැහැර කර දමන්න. ලෝකය සිතන විදිහට සිතන්න ඔබ පෙළඹෙන්න එපා. ලෝකය යන්නේ දුක දිශාවටයි. ලෝකයම කමටහනක් කරගෙන ලෝකයෙන් මිදෙන දිශාවට එන්න.

රූපය කෙරෙහි තිබෙන තෘෂ්ණාව රූපය ඇසුරු කරමින් ක්රමානුකූලව හීන කරගන්න. රූපයට රූපයේ ස්වභාවයෙන් තිබෙන්නට හැර රූපය කෙරෙහි ඇති තෘෂ්ණාව අතහරින්න. ඔබ අතහරින දෙය අල්ලා ගන්න ඕන තරම් ලෝකයා සිටිනවා. ඔබ ලෝකයෙන් හිස්වුණාය කියලා ලෝකයට පාඩුවක් නැහැ.

03 - අධර්මයේ කාලය අති දීර්ඝයි

රූපය කෙරෙහි තිබෙන තෘෂ්ණාව, රූපය ඇසුරු කරමින්ම, කර්මානුකූලව හීන කරගන්න. රූපයට රූපයේ ස්වභාවයෙන්ම තිබෙන්නට හැර, රූපය කෙරෙහි ඇති තෘෂ්ණාව අතහරින්න. ඔබ අතහරින දෙය අල්ලාගන්න ඕනෑතරම් ලෝකයා සිටිනවා. ඔබ ලෝකයෙන් හිස් වුණාය කියලා ලෝකයට පාඩුවක් නැහැ. ලෝකයට හැමදාමත් පෙරහැරවල් දෙකක් තිබෙනවා. එක පෙරහැරක් තමයි ධර්මයේ පෙරහැර. අනෙක් එක තමයි අධර්මයේ පෙරහැර. ලෝකයේ හැමදාමත් අධර්මයේ පෙරහැර දිග වැඩියි. ධර්මයේ පෙරහැර හැමදාමත් දිගින් අඩුයි.

ධර්මාවබෝධය සඳහා ඇතිවන බුද්ධෝත්පාද කාලවල ආයුෂත් හුඟක් අඩුයි. අධර්මයේ කාලය, අති දීර්ඝයි. කාශ්‍යප බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ මනුෂ්‍යයාගේ පරමායුෂ අවුරුදු විසි දහසක්. ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ පරමායුෂ අවුරුදු එකසිය විස්සයි. දැන් ඔබ නුවණින් දකින්න. කාශ්‍යප බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන්පාලා අවුරුදු ලක්ෂයක් ගියාට පස්සෙද අපේ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වෙන්නේ?

පරමායුෂ අවුරුදු විසිදාහක්, පරමායුෂ අවුරුදු එකසිය විස්සක් බවට කර්මානුකූලව අඩුවෙන්න අවම තරමින් අවුරුදු ලක්ෂ දහසක්වත් ගතවෙන්න ඕනේ. ඒ අවුරුදු ලක්ෂ දහසම පාහේ අබුද්ධෝත්පාද කාලය. ඒ කියන්නේ මාරයාගේ කාලය. මාරයා විසින් ලෝකය පාලනය කරන කාලය. කාශ්‍යප බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන්පාලා අවම වශයෙන් අවුරුදු ලක්ෂ දහසකට පසුවයි ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වෙන්නේ. ඒ වගේමයි ගෞතම සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනය තව ටික කාලයකින් අතුරුදන්වෙලා, නැවත මෙමන්රි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශාසනය ඇති වන්නේ තවත් අවුරුදු ලක්ෂ විසි පහක්වත් ඇතට ගිහිල්ලයි.

අබුද්ධෝත්පත්ති කාලවලදී, සතර අපායේ සත්වයාගෙන්, මනුෂ්‍යයාගෙන් අතර වෙනසක් නැහැ. සුගතියෙන් දුගතියෙන් වෙනස ඇතිකොට දෙන්නේ ශීලය විසින්. අබුද්ධෝත්පත්ති කාලවලදී ධර්මය බවට පත්වෙන්නේ දුස්ශීල භාවයයි. දුස්ශීලභාවය නිසා, මනුෂ්‍යයාගෙන්, දෙවියාගෙන් තිබෙන ගුණාත්මකභාවය හීන කරනවා. මනුෂ්‍යත්වයට වටිනාකමක් ලබාදෙන්නේ බුද්ධෝත්පාද කාලයයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලැබීම ඉතාම දුර්ලභ දෙයක් හැටියට. එය කණ කැස්බෑවෙක් විය සිදුරෙන් අහස බලනවා වගේ දුර්ලභ දෙයක් කියලා.

එසේනම් පිංවත් ඔබ නුවණින් දකින්න ඕනේ, මෙතැනදී බුදුරජාණන් වහන්සේ කණ කැස්බෑවෙක් විය සිදුරෙන් අහස බලනවා වගේ, මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලැබීම දුර්ලභ දෙයක් බව කියන්නේ මේ උතුම් බුද්ධෝත්පාද කාලයක, උතුම් බෞද්ධයෙක් වශයෙන් ඉපදීමයි. මිත්‍යාදෘෂ්ටිකභාවයට පත්වී ඉපදීම, අබුද්ධෝත්පත්ති කාලවල මනුෂ්‍ය ජීවිත ලබා ඉපදීම, දුර්ලභ මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් බවට පත්වන්නේ නැහැ. පිංවත් ඔබ නුවණින් මෙනෙහි කිරීම තුළින්ම මේ සත්‍යය දකින්නට ඕනේ. ඔබ මේ සත්‍යය දකින්නට අදක්ෂ වුවහොත්, මේ ලැබූ උතුම් බෞද්ධ ජීවිතයේ වටිනාකම ඔබ මතුකොට ගන්නේ නැහැ. මේ ලෝකධාතුව තුළ ජීවත්වෙන හැම මනුෂ්‍යයෙක්ටම වඩා ඔබ මේ බුද්ධෝත්පාද කාලය තුළ ලැබූ මනුෂ්‍ය උපත ශ්‍රේෂ්ඨ වෙනවා. කණකැස්බෑවෙක් විය සිදුරින් අහස දකිනවාය කියන අතිශයින් දුර්ලභ ඉලක්කය ඔබ සපුරාගෙන සිටිනවා. ඒකයි හික්ෂුව ඔබට කියන්නේ ඔබ ලැබූ මේ උපත, කාලය, දීපය, දේශය, කුලය, මව කියන කාරණා බලා ලැබූ උපතක් කියලා. පිංවත් ඔබ මේ උතුම් ධර්මතාවයන් සුපරාගතිමින් ලැබූ මේ උපත අර්ථවත් කරගන්න දක්ෂ වෙන්න ඕනේ.

අපි සිතා ඉන්නවා මෙමන්රි බුදුරජාණන් වහන්සේ තව අවුරුදු පන්දහසකින් පහළවෙනවාය කියලා. මෙවැනි අදහස් අමුලික ශ්රද්ධාව හැටියටයි ගැනෙන්නේ. ඔබම පැනක් කොළයක් අරගෙන කාලය පිළිබඳව තීරණයකට එන්න.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩසිටි කාලයේ පරමායුෂ අවුරුදු 120 යි. වර්තමානයේ මනුෂ්‍යයාගේ පරමායුෂ අවුරුදු හත්තැවට විතර බැහැලා තිබෙනවා. ඒ කියන්නේ වසර දෙදහස් පන්සියයක කාලය ගෙවී යද්දී පරමායුෂ අවුරුදු පනහකින් මනුෂ්‍යයාගේ ආයුෂ අඩුවෙලා තිබෙනවා. මෙතරි බුදුරජාණන් වහන්සේ පහලවන්නේ මනුෂ්‍යයාගේ ආයුෂ අවුරුදු අසූ දහසක් දක්වා ඉහළ නැගපු කාලයකදීයි. එසේනම් ඔබම ගණන් හදා බලන්න, අවුරුදු දෙදහස් පන්සියයකට ආයුෂ අවුරුදු පනහක් අඩුවැඩි වීමක් සිද්ධ වෙනවා නම් මනුෂ්‍යයාගේ ආයුෂ අවුරුදු අසූදහසක් දක්වා ඉහළ යන්න අවම වශයෙන් තව අවුරුදු ලක්ෂ විසි පහකටත් වැඩිය යනවා. පිංවත් ඔබ නිවැරදිවම ගණන් හදා බැලුවහොත් මෙම කාලය මීට වඩාත් වැඩිවිය හැකි බව ඔබට තේරුම් යනු ඇත.

04 - මේ ශාසනයේ අවසාන බැබළීමයි

අබුද්ධෝත්පත්ති කාලවලදී, සතර අපායේ සත්වයාගෙන්, මනුෂ්‍යයාගෙන් අතර වෙනසක් නැහැ. සුගතියෙන් දුගතියෙන් වෙනස ඇතිකොට දෙන්නේ ශීලය විසින්. අබුද්ධෝත්පත්ති කාලවලදී ධර්මය බවට පත්වෙන්නේ දුස්ශීල භාවයයි. දුස්ශීලභාවය නිසා, මනුෂ්‍යයාගෙන්, දෙවියාගෙන් තිබෙන ගුණාත්මකභාවය හීන කරනවා. මනුෂ්‍යත්වයට වටිනාකමක් ලබාදෙන්නේ බුද්ධෝත්පාද කාලයයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලැබීම ඉතාම දුර්ලභ දෙයක් හැටියට. එය කණ කැස්බෑවෙක් විය සිදුරෙන් අහස බලනවා වගේ දුර්ලභ දෙයක් කියලා.

මේ මොහොත ධර්මයේ අර්ථයන් දීප්තිමත්ව බබළන මොහොතක්. එය හරියටම සවසට මුහුදු වෙරළට ගොස් ඉර බැසයනවා බලනවිට ඇතිවන ඉරේ දීප්තිය වගේ. අතුරුදන්වීමේ ඇරඹුමයි අපිට දීප්තියේ ප්රභාෂ්වරභාවය තුළින් මතක් කර දෙන්නේ. වර්තමානයේද බුදුදහමේ අර්ථයන් ජීවමානව තිබෙන බැවින් එම අර්ථයන් තුළින් ගුණාත්මක පණිවිඩයක් ලෝකයාට ලැබෙන නිසා ලෝකයේ පවතින අනෙකුත් ආගම්ද ඒවායේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළමටමක පවත්වාගැනීමට උත්සහ ගන්නවා. මොකද බුදුදහමේ ශක්තිමත් අර්ථයන්ට මුහුණදීමට. එසේ නොවුණහොත් බුදුදහමේ අර්ථයන් ඉදිරියේ ඔවුන්ගේ ආගම් අර්ථශූන්‍ය වෙනවා. නමුත් යම් දවසක බුදුදහමේ අර්ථයන් ගිළිහී ගියොත්, ඒ කියන්නේ ශ්රද්ධාවෙන් පෝෂණය වුණ ශීලය අතුරුදන්ව ගියොත්, අන්‍ය ආගම්වලට තරග කිරීමට දහමක් ලෝකයේ නැතිව යනවා. ඒ හේතුව නිසා මුළු ලෝකයම සදාචාරාත්මක බිඳවැටීමකට ලක්වෙනවා. ශීලය විකෘති වී ගිය දුස්ශීල සමාජයකදී මනුෂ්‍යයා සහ තිරිසන් සත්වයා අතර වෙනසක් නැහැ. එවන් සමාජයක මනුෂ්‍යත්වය කියන කාරණය දුර්ලභ දෙයක් වෙන්නේ නැහැ. එක් ධර්ම සාකච්ඡාවකදී මහත්මයෙක් ප්රශ්නයක් ඇසුවා සමාජය එන්න එන්නම පිරිහුණත් උතුම් යැයි සැලකෙන මනුෂ්‍ය ජනගහණය ශිෂ්රයෙන් වැඩිවෙන්නේ කොහොමද කියලා. නමුත් මෙවන් කලක මනුෂ්‍යයා දුස්ශීල වෙන්න, වෙන්න මනුෂ්‍ය ජනගහණය වැඩිවෙනවා. එය හේතුවල ධර්මයක්. මනුෂ්‍යයා ශීලයෙන් පිරිහෙනකොට මනුෂ්‍යයා තිරිසන් සතුන් සමග වඩාත් ලෙන්ගතු වෙනවා. දැන් බල්ලෙක්, පුසෙක්, මාළුවාක් නැති ගෙදරක් නැති තරම්. ශ්රද්ධාවෙන් පෝෂණය වුණ ශීලය පිරිහෙනවිට මනුෂ්‍යයා තිරිසන් සතුන්ව මගේ කරගන්නවා. දරුවන් කරගන්නවා. බිරිඳ කරගන්නවා. තිරිසන් සතුන් සමග කාමයේ හැසිරෙන මිනිසුන් සමාජයේ සිටිනවා. විදේශ රටවල මේ තත්ත්වය වැඩියි. ඒ වගේමයි මනුෂ්‍යයා ශ්රද්ධාවෙන් පිරිහෙනවිට ප්රේතයා, යක්ෂයා කියන සත්වයින් සමග ඇසුරත් හුඟක් වැඩිවෙනවා. රට පුරාම තොවිල්, දේවාල, සාස්තර කියන ස්ථාන වෙගයෙන් වැඩිවෙනවා. මේ හැමදෙයක් තුළින්ම අමනුෂ්‍යයින්, මනුෂ්‍යයින් සමග සම්බන්ධ වෙනවා වැඩියි. මනුෂ්‍යයාත් සතර අපායේ සත්වයන් අතරත් ඇසුර වැඩිවෙන්නේ ශ්රද්ධාවෙන් තොර දුස්ශීල භාවය නිසයි.

සතර අපායත් උතුම් මනුෂ්‍ය ජීවිතයත් අතර ඇති පරතරය නොදකින නිසා මනුෂ්‍යයාත් සතර අපායේ සත්වයාත් වෙන්කර දක්වන ශිල්පත්භාවය මනුෂ්‍යයා තුළින් අතුරුදන්වෙමින්, මනුෂ්‍යයා දුස්ශීලවත් වෙනවිට, මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලැබීම දුර්ලභ කාරණයක් වෙන්නේ නැහැ. එවිට මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ වටිනාකම තිරිසන් සතා ප්රේතයා කියන තැන ආසන්නයටම වැටෙනවා. එවිට මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලැබීම කනකැස් බෑවෙක් වියසිදුරෙන් අහස බලනවා වගේ දුර්ලභ දෙයක් නොවේ. මනුෂ්‍යයා මැරිලා තිරිසන් සතෙක්, ප්රේතයෙක් වෙනවා වගේම තිරිසන් සතුන් අමනුෂ්‍යයින් මැරිලා මනුෂ්‍යයින් වශයෙන් ඉපදෙනවා. මනුෂ්‍යයාගේ දුස්ශීලභාවය නිසා වැඩිවශයෙන් තිරිසන් සතුන් ප්රේතයින් ඇසුරට යාම හේතුවෙන් මේ සතර අපායේ සත්වයින් මැරෙන මොහොතේ මනුෂ්‍ය උපාදානයක් සකස්කරගෙන මනුෂ්‍යයන් වශයෙන් උපදිනවා. මේ හේතුවෙන් වෙගයෙන් මනුෂ්‍ය ගහනය ඉහළ යනවා. තිරිසන් සතුන් අමනුෂ්‍යයින් මැරිලා වෙගයෙන් මනුෂ්‍යයින් වශයෙන් ඉපදෙනවා. නමුත් එම මනුෂ්‍යයාගේ ගුණාත්මකභාවයක් නැහැ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මනුෂ්‍යයා දුශ්ශීලභාවයට පත්වෙන වේගයෙන්ම දෙවියාද දුශ්ශීලභාවයට පත්වෙනවා කියලා. මොකද මනුෂ්‍යයාගේ දුශ්ශීලභාවය දැකලා කාමජන්දයන්ට ජරියකරන මාර්ගඵලලාභී නොවන දෙවියනුත් මනුෂ්‍යයාගේ ආදර්ශය ලබමින් දුශ්ශීලභාවයට පත්වෙනවා. දෙවියන්ද දුශ්ශීලභාවයට පත්වීම නිසාම දෙවියන් තුළද ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ අකුසලයන් බහුලවී දෙවියන්ද මනුෂ්‍ය ලෝකයේ උපදිනවා. මනුෂ්‍ය ජනගහණය තව තව වැඩිවෙනවා. අබුද්ධෝත්පාද කාලවල දිව්‍යතලවල දෙවියන්ගේ ගහණය ශීඝ්රයෙන් පහළ බසිනවා කියලා බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා. මේ පහළ යන දිව්‍යගහණය, මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ජනගහණයටයි එකතුවෙන්නේ. දැන් ලෝකය එකම අවුලක්. පිංවත් ඔබ මේ ජීවිතයේදී අදක්ෂ වුවහොත්, ඔබටත් මේ අවුලේ කොටස්කරුවෙක් බවට පත්වෙන්නට සිද්ධවෙයි. එදාට ලෝකයේ ධර්මය බවට පත්වෙන්නේ ඇතකොටා ගැනීම, මරාගැනීම සහ යටත්කොට ගැනීමයි.

ශ්රද්ධාවෙන් පෝෂණය වුණ ශීලය අතුරුදන්ව ගිය සමාජයකදී ඔබව හරකුත් එළුවන් වගේ කැලි කැලිවලට කපා මරා දමාවි. මුවන් ගෝනුන් සේ වෙඩිතබා මරාදමාවි. ගස්වල අතුරිකිලි කපනවා වාගේ ඔබගේ අතපය කපලා දමාවි. ගල්ගෙඩි හිස මතට අතහැරලා පණපිටින් ඔබේ හිස කුඩුකරාවි. අමු අමුවේ ඔබලාව පුවිවලා මරාගෙන කාවි. ජනගහණය වැඩිවීමත්, ස්වභාවික සම්පත් හීනව යෑමත් නිසා බලකාමී යුද කෝලාහලවලට මැදිවී ඔබ මැරුම්කාවි. දුකම, කඳුළුම වියෝවම උරුම කරදෙන දුශ්ශීල සමාජයක් අනාගතයේ ඔබට උරුමකරදෙන්නේ මේ සත්ය තත්ත්වය නුවණින් මෙනෙහි කරමින් අනාගත සංසාර බිය ඇතිකරගන්න. අතීතයේ ගෙවුණ අබුද්ධෝත්පාද කාලවල ඔබ විද ඇති දුක් ගොඩ නුවණින්ද දකින්න. මැනවින් දැකීම තුළින්මයි ඔබ අවබෝධයෙන් කලකිරෙන්නේ. අවබෝධයෙන් කලකිරීම තුළින්මයි ඔබ නොඇලීමේ අර්ථය මතුකරගන්නේ. නොඇලීමේ අර්ථය තුළින්මයි පිංවත් ඔබ තුළ හවයෙන් නිදහස් වීමට අවශ්‍ය සාධක සකස්වෙන්නේ. නිදහස් වීම තුළින්මයි කවදාහරි දවසක අපි නිවීම සාක්ෂාත් කර ගන්නේ. එහෙමනම් නිවීමට අවශ්‍ය ජර්‍යාන සාධකය බවට පත්වෙන්නේ සංසාර බිය නුවනින්, මැනවින් දැකීමමයි.

05 - මතු සංසාරේ ඔබේ මළකඳන් නුවනින් දැක්කොත් දස්කමකි

රහතන් වහන්සේටත් ඇසක් තිබෙනවා. රහතන් වහන්සේත් ඇසෙන් රූප දකිනවා. රහතන් වහන්සේ කනෙන් ශබ්ද අහනවා. දකිනවා, ඇසෙනවා කියන්නේ එස්සය කියන කාරණයට. එස්සය කියන්නේ කාරණා 3ක එකතුවයි කියලා බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා. මේ කාරණා තුන තමයි අධ්‍යාත්මික රූපය, භාහිර රූපය සහ විඤ්ඤාණය. මේ ධර්මතාවයන් තුන එකතු වුන තැනදී එස්සය සිද්ධවෙනවා. ඒ කියන්නේ රහතන් වහන්සේටත් ස්පර්ශය හෙවත් එස්සය සිදුවෙනවා. නමුත් රහතන්වහන්සේ එස්සය විදීමට එස්සයේ අනිත්‍යභාවය දකිනවා. ඒ නිසා රහතන්වහන්සේ තුළ විදීමක් ඇතිවන්නේ නැහැ. විදීමක් නැති නිසාම භවයට යන පංචඋපාදානස්කන්ධයක් සකස් වෙන්නේ නැහැ. රහතන් වහන්සේ චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධය ලබන වෙලාවේ ඥාන දර්ශන තුළින් රූපයේ අනිත්‍යභාවය අවබෝධ කර ඇති නිසා රහතන් වහන්සේට එස්සය සිද්ධවෙන මොහොතේම ඕනේම රූපයක් අනිත්‍ය වශයෙන් දකින්න දක්ෂභාවය ලබලයි තිබෙන්නේ. මෙතැනදී පිංවත් ඔබට 'සම්මා ඥාන' කියන ධර්මතාවය ගොඩක් වැදගත් වෙනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ 'සම්මාඥාන' කියන වචනය පනවන්නේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ 9 වැනි අංගය හැටියටයි. 10 වැනි අංගය හැටියට 'සම්මා විමුක්ති' පනවනවා. එහෙමනම් ඥාණ දර්ශන කියන කාරණය යම් හික්ෂුවක් තුළ වැඩෙන්නේ ලෝකෝත්තර ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ මාර්ග අංග අටෙන් පරිපූර්ණභාවයට පත්වීමෙන් අනතුරුවයි.

සංසාර භවය ඔබ තුළ ඇති කර ගන්නා තරමටම පිංවත් ඔබ තුළ භවයට ඇති තෘෂ්ණාව සියුම් වෙනවා. මෙතැනදී අපි උපක්රමයීලී වෙන්න ඕනේ, ඇසට හමුවන සෑම රූපයක්ම කමටහනක් කරගන්න.

වැරහැලි ඇඳගත්ත යාවක මහත්මයෙක් මහපාරක ඉන්නවා දැක්කහම එම යාවක මහත්මයා තුළින් තමාව දකින්න දක්ෂ වෙන්න ඕනේ. තමා කොතෙක් නම් සංසාරයේ වැරහැලි ඇඳගෙන, අපිරිසිදුව, විසිකරල දමන රොටි කැබැල්ලක්වත් නැතිව මොන තරම් දුක් විඳලා ඇතිද? හිසට සෙවනක් නැතිව අගුපිල්වල, සීතලට, උෂ්ණයට හසුවී කිවරක් නම් මිය යන්නට ඇතිද? මේ ජීවිතයේදී සතර අපායෙන් මිදීමට අදක්ෂ වුවහොත්, අනාගත සංසාරයේ තව කොතෙක් යාවක ජීවිත ගතකරන්නට සිදුවේවිද? නුවනින් ඒ යාවක ජීවිතය මෙනෙහි කරන්න. යාවක පිංවතා තුළින් තමාව මතුකොට ගන්න.

මළ මිනියක් දැක්කොත්, ඒ මළමිනිය තුළින් තමාව දකින්න උත්සහ කරන්න. අතීතයේ තමා මැරී මැරී ගොඩගැසුණු මළ කඳන් ප්රමාණය එක ගොඩක් කළොත්, එය ගිවිජකුය පර්වතයේ ප්රමාණය පරදවන බව නුවණින් දකින්න. ඔබ බල්ලො, බළල්ලු, හරක්, අලි ඇතුන් වෙලා මැරීලා ගොඩගැසූ මළකඳන්, එම මළකඳන් ගොඩ තුළින්ම දකින්න. මේ ජීවිතයේදී සතර අපායෙන් මිදෙන්නට බැරි වුණොත් අනාගතයේ ගොඩගැසීමට නියමිත මළකඳන් ප්රමාණය නුවනින් දකින්න.

බල්ලෙක්, හරකෙක්, උෟරෙක් දැක්කහම ඒ සතා තුළින් තමාව දකින්න. ඔබ සංසාරයේ මෙවැනි සතුන් වෙලා, අපි අනුන්ගෙන් මොනතරම් ගුටිකාලා ඇත්ද? මහපාරවල වාහනවලට හසුවී මොනතරම් නම් මැරීලා යන්නට ඇතිද? අතීතයේ ගිණිකඳුවලට හසුවෙලා, භූමිකම්පාවලට හසුවෙලා කොච්චර නම් පනපිටින් වැළලී යන්න ඇතිද? අතීතයේ සිදුවූ කල්ප විනාශයන්ට මැදිවෙලා කොච්චර නම් පිටිවිලා මියයන්නට ඇතිද? අවුරුදු ගණනාවක් භාවනා කර ලබාගත්තාට වඩා වැඩි සංසාර බියක්, ඉහත ධර්මතාවයන් නුවනින් මෙනෙහි කිරීම තුළින් ඔබ තුළ සකස් වෙනවා. එවිට ඔබ රූපයත් කෙරෙහි ඇලෙන්නේ නැහැ. අනාගත භවය කෙරෙහි බැඳෙන්නේ නැහැ.

බිරන්මයා කියන රූපය, දෙවියා කියන රූපය දැක්කම, එම බිරන්මයන් දෙවියන් නැවත සතර අපායට වැටෙන හැටි නුවනින් දකිනවා. රූපය කෙරෙහි කලකිරීම සකස් වෙන දිශාවට ඔබ රූපය නුවනින් දකින්න දක්ෂවෙන්න. සත්වයා බැඳිලා යන්නේ රූපයටමයි. පංචඋපාදානස්කන්ධයේ මුල්ම උපාදානස්කන්ධය රූප උපාදානස්කන්ධයයි. රූපය කෙරෙහි ඔබ ඇතිකොට ගන්නා ඡන්දරාගය නිසාමයි වේදනා,

සංඥා, චේතනා, විඤ්ඤාණ කියන ධර්මතාවයන් ඔබ ඇතිකර ගන්නේ. රූපය කෙරෙහි ඔබ අවබෝධයෙන් කලකිරීම ඇතිකර ගන්නා නම් චේදනා, සංඥා, චේතනා, විඤ්ඤාණ කියන ධර්මතාවයන් පිළිබඳව ඔබට ප්රශ්නයක් මතුවෙන්නේ නැහැ.

රහතන් වහන්සේටත් ඇසක් තිබෙනවා. රහතන් වහන්සේත් ඇසෙන් රූප දකිනවා. රහතන් වහන්සේ කෙනත් ශබ්ද අහනවා. දකිනවා, ඇසෙනවා කියන්නේ එස්සය කියන කාරණයට. එස්සය කියන්නේ කාරණා 3ක එකතුවයි කියලා බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා. මේ කාරණා තුන තමයි අධ්‍යාත්මික රූපය, භාහිර රූපය සහ විඤ්ඤාණය. මේ ධර්මතාවයන් තුන එකතු වුන තැනදී එස්සය සිද්ධවෙනවා. ඒ කියන්නේ රහතන් වහන්සේටත් ස්පර්ශය හෙවත් එස්සය සිදුවෙනවා. නමුත් රහතන්වහන්සේ එස්සය විදීමට එස්සයේ අනිත්යභාවය දකිනවා. ඒ නිසා රහතන්වහන්සේ තුළ විදීමක් ඇතිවන්නේ නැහැ. විදීමක් නැති නිසාම භවයට යන පංචඋපාදානස්කන්ධයක් සකස් වෙන්නේ නැහැ. රහතන් වහන්සේ චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධය ලබන වෙලාවේ ඥාන දර්ශන තුළින් රූපයේ අනිත්යභාවය අවබෝධ කර ඇති නිසා රහතන් වහන්සේට එස්සය සිද්ධවෙන මොහොතේම ඕනේම රූපයක් අනිත්ය වශයෙන් දකින්න දක්ෂභාවය ලබලයි තිබෙන්නේ. මෙතැනදී පිංචන් ඔබට 'සම්මා ඥාන' කියන ධර්මතාවය ගොඩක් වැදගත් වෙනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ 'සම්මා ඥාන' කියන වචනය පනවන්නේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ 9 වැනි අංගය හැටියටයි. 10 වැනි අංගය හැටියට 'සම්මා විමුක්තිය' පනවනවා. එහෙමනම් ඥාණ දර්ශන කියන කාරණය යම් භික්ෂුවක් තුළ වැඩෙන්නේ ලෝකෝත්තර ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ මාර්ග අංග අටෙන් පරිපූර්ණභාවයට පත්වීමෙන් අනතුරුවයි. සම්මා සතියෙන්, සම්මා සමාධියෙන් පරිපූර්ණ භික්ෂුව තුළයි. සම්මා ඥාන සකස් වෙන්නේ සම්මා ඥාන තුළින් අවබෝධය සකස්කොට දීලා, සම්මා විමුක්තිය සාක්ෂාත්කොට ගන්නවා. මෙතැනදී මුලින්ම සකස් වෙන්නේ සම්මා ඥානයයි. සම්මා ඥාන තුළතුවයි භික්ෂුවක් සම්මා විමුක්තිය සාක්ෂාත් කරගන්නේ.

මෙතැනදී චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධයකට මෙහොතකට පෙරාතුව සම්මා ඥාන තුළින් රූපයේ අනිත්යභාවය තියුණු සමාධියේ ඇසෙන් ප්රකට කර පෙන්වනවා. පරිපූර්ණ වූ සමාධිය තුළයි මේ සම්මා ඥාන සකස්කර දෙන්නේ. රහතන් වහන්සේ දකින රූපයේ අනිත්යයත්, අපි දකින රූපයේ අනිත්යයත් ස්වභාවයන් දෙකක්. අපි අනිත්යයි කියලා දකින්නේ කෙනෙක් වයසට යනවා, ලෙඩ වෙනවා, මැරෙනවා කියන කාරණයයි. පිංචන් ඔබ ඉදිරියේ තිබෙන මල් කළඹ අනිත්යයි කියලා ඔබ දකින්නේ එම මල් පරවෙනවා, පෙති වැටෙනවා, නරක් වෙනවා, කුණුවෙනවා... කියන කාරණාවන්. නමුත් සම්මා ඥාන තුළින් රහතන් වහන්සේ රූපය දකින්නේ වේගයක් වශයෙන් පමණක්මයි.

පිංචන් ඔබ මෙහෙම උදාහරණයක් ගන්නකෝ. නිවන් මග වඩන භික්ෂුවක් සම්මා ඥාන තුළින් පිදුරුතලාගල කන්ද දකිනවා කියලා. එම පිදුරුතලාගල කන්ද, එම භික්ෂුවට උතුම් සමාධියෙන් දර්ශනය වෙන්නේ වේගයෙන් භ්රමනය වන සුළියක් හැටියට. ඒ සුළිය වේගයෙන් භ්රමනයවෙලා වාතයේ පාවී යන දූවිල්ලක් ලෙසින් අර අයෝමය පිදුරුතලාගල කන්ද දර්ශනය වෙන්නේ මෙතැනදී එම භික්ෂුව තමන්ට අරමුණුවන සෑම රූපයකටම අනිත්ය සංඥාව, වේගය ගලපා බලනවා. රූපය විනිවිද දකිනවා. රූපයේ භිස්බව දකිනවා.

06 - ඔබේ ඊළඟ ආත්මයේ නිමැවුම්කරු ඔබමය

එක් තරුණ මහත්තයෙක් හික්ෂුවගෙන් විමසුවා රහතන් වහන්සේ නමක් තමා ඉදිරියේ සිටින මනුෂ්‍යයා ව දකින්නේ කොයි විදිහටද කියලා.

රහතන් වහන්සේට එම මනුෂ්‍යයා ව බාහිර ස්වරූපයෙන් පෙනෙනවා. නමුත් එම බාහිර රූප සංඥාව ඉක් මවාගිය, අවබෝධාත්මක මනුෂ්‍ය රූපය, වේගයක් හැටියටයි රහතන්වහන්සේ දකින්නේ. රහතන්වහන්සේට පුළුවන් මනුෂ්‍ය රූපය දූවිල්ලක් කර දකින්න. රූපයේ අර්ථයක් නොමැති නිසාම රහතන් වහන්සේ රූපයක් එස්සය වන මොහොතේම 'දැක්කාය' කියන තැන නවතිනවා. ඇසුනාය, දැනුනාය කියන තැනම නවතිනවා. රහතන් වහන්සේ දක්ෂයි මහා බිරහ්මයා කියන රූපය දකින්න. ශක්රයා කියන රූපය දැක්කත්, සක්විති රජ කියන රූපය දැක්කත් එම රූපයන් එස්සය ළඟදීම අනිත්‍ය දකින්න. මේ දක්ෂභාවය රහතන් වහන්සේට පමණක් ලැබෙන්නේ ඥාන දර්ශන තුළින් රූපයේ සුවිශේෂී අවබෝධය ඔහු ලබන නිසාමයි. මේ රූපයේ වේගය ඥාන දර්ශන තුළින් දකින මොහොතේ රූපය කෙරෙහි තෘෂ්ණාවෙන් බැහැරවී උතුම් සම්මා විමුක්තිය සාක්ෂාත් කර ගන්නවා.

ඉහත කාරණාවන් හික්ෂුව පිංවත් ඔබට සටහන් තැබුවේ රූපයේ අනිත්‍යතාවය දකිමින් ජීවත්වීමේ අගය පවසන්නයි. මස් ඇසෙන් පෙනෙන රූපයේ අනිත්‍යභාවයත්, උතුම් ඥාන දර්ශන තුළින් දකින රූපයේ අනිත්‍යභාවයත්, අහසයි පොළවයි වගේ වෙනස් වූවක්. පිංවත් ඔබ මේ මොහොතේ මස් ඇසෙන් දකින රූපයේ අනිත්‍යභාවය දකිමින් සිටින්න. මොකද ඔබ බැලුනෙත් බැඳීයන්නෙත් රූපයටමයි.

හික්ෂුවට මතකයි හික්ෂුව අනිත්‍ය සංඥාවන් තීවර ආකාරයෙන් වඩන කාලයේදී ලෝකයේ සිටි සුරූපී කුමරියක් රිය අනතුරට පත්වී මියගිය බේදජනකක ආකාරය නුවනින් දැක්කා. ඇයගේ සුරූපිභාවය, ප්රභූභාවයේ අවසානය කොයිතරම් නම් බේදජනකද කියලා නුවනින් මෙනෙහි කළා. ඇයගේ මිළඟ ජීවිතය කුමක් වෙවිද කියලා නුවනින් මෙනෙහි කළා.

රාජ්ය නායකයෝ මරාගෙන මැරෙන බෝම්බ කරුවන් විසින් මරාදමනු ලැබූ බේදජනකක ආකාරය නුවනින් දැක්කා. එම රූපය කෙරෙහි එම ප්රභූභාවයත් කෙරෙහි අවබෝධයෙන් කලකිරුණා. මෙය සටහන් තබන හික්ෂුව බෝම්බ අනතුරකට හසුවී තමාගේ ශරීරය කුඩුවී විසිරී තිබෙනු මතසින් දැක්කා. එම කුරිරු මරණ නුවනින් මෙනෙහි කළා. මේ මොහොත ගිලිහී ගියොත් තවත් එවැනි කුරිරු මරණ ලක්ෂ ගණනක් හිමිවන බව නුවනින් දැක්කා. ඒවා තුළින් සංසාරබිය ඇතිකරගැනීම සඳහා....

ධර්ම සාකච්ඡාවකදී මහත්තයෙක් ප්රශ්නයක් විමසුවා රහතන් වහන්සේට විදීම කියන කාරණය තිබෙනවා නේද කියලා. රහතන් වහන්සේට විදීම ඇතිවෙනව කියන කාරණය වැරදි කාරණයක්. රහතන් වහන්සේ තුළ විදීම සකස්වෙන්නේ නැහැ. විදීම කියලා කියන්නේ ඇලීම, ගැටීම, උපේක්ෂාව කියන කාරණා තුනට. මේ කාරණා තුන තුළම තෘෂ්ණාව බැසගෙන තිබෙනවා. රහතන්වහන්සේ කියන්නේ තෘෂ්ණාව ක්ෂය කරපු උත්තමයෙක්. රහතන් වහන්සේ තුළ විදීම සකස්වෙනවා නම් එයින් අදහස් වෙන්නේ ඔහු තෘෂ්ණාව නැතිකරල නැහැ. මෙතනදී සමහරක් පිංවතුන්ලා එස්සය සහ වේදනාව කියන කාරණා දෙක පටලවා ගන්නවා. රහතන් වහන්සේ තුළ එස්සය සිද්ධවෙනවා. නමුත් රහතන් වහන්සේ එස්සය ළඟදීම එස්සයේ අනිත්‍යතාවය දකිනවා. විදීමක් සකස්වීමක් නැහැ.

එතකොට එම මහත්මයා නැවත ප්රශ්න කළා. රහතන් වහන්සේට උෂ්ණය, ශීතලය, දැනෙන්නේ නැතිද කියල. ආහාරයක තිත්ත, පැණිරස දැනෙන්නේ නැතිද කියලා. රහතන් වහන්සේට උෂ්ණය, ශීතල දැනෙනවා. තිත්ත, පැණිරස දැනෙනවා. එය විදීම නොවෙයි එස්සයයි. දැනුනා කියන තැන රහතන් වහන්සේ නවතිනවා. එය බොහෝ සියුම් තැනක්. උෂ්ණය, ශීතල දැනෙනවා තිත්ත පැණිරස දැනෙනවා

ඒවා කෙරෙහි ඇලීම්, ගැටීම්, උපේක්ෂාවන් ඇතිවෙන්නේ නැහැ. විදිම් ඇතිවෙනවානම් ඉන් අර්ථවත් වෙන්නේ තෘෂ්ණාව ක්ෂය කරලා නැති බවයි.

රස දැනෙනවා. නමුත් රසයට බැඳෙන්නේ නැහැ. ඒ කියන්නේ ඇලීම් ගැටීම් උපේක්ෂාවන් සකස්කර ගන්නේ නැහැ. එම නිසාම රහතන් වහන්සේ තුළින් විදිම් කියන කාරණය ජරතික්ෂේප වෙනවා. මේ නිසායි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශණා කරන්නේ රහතන් වහන්සේ දැක්කාය, ඇසුනාය, දැනුනාය කියන තැන තතරවෙනවාය කියල. පැණිරස දැනෙනවා. ඇලීමක් නැහැ. තිත්ත රස දැනෙනවා. ගැටීමක් නැහැ. පැණිරසත් තිත්ත රසයත් දැනෙනවා උපේක්ෂාවක් නැහැ. එස්සය අනිත්ය වශයෙන් දැක්ක තැනදී විදීමට පැවත්මක් නැහැ.

ධර්ම සාකච්ඡාවක් වෙලාවේදී මහත්මයෙක් ජරශ්නයක් විමසුවා භාමුදුරුවනේ මැරෙන මොහොතේ කුමක්ද වෙන්නේ කියලා. මැරෙන මොහොතේ වෙන දෙය කවුරුද තීරණය කරන්නේ කියලා.

මැරෙන මොහොතේ වෙන්නේ මොකක්ද කියන කාරණය අපිට ධර්මානුකූලව හොඳට පැහැදිලියි. අපි කවුරුත් හෝ මියයන මොහොතේ අවසාන වුනි සිත ඇතිවෙන විට වුනි සිත කියන්නේ මේ රූපය උපයෝගීකරගෙන සකස්වෙන අවසාන පංච උපාදානස්කන්ධයට. වුනිසිත සකස්වෙන්නේ මනෝවිඤ්ඤාණයක් හැටියට. කුමක් හෝ බාහිර රූපයක් අරමුණුවෙලයි සකස්වෙන්නේ. තමන් කළාවු ශක්තිමත් කුසලයක් හෝ ශක්තිමත් අකුසලයක් මෙහිදී අරමුණු වෙන්න පුළුවන්. මෙම අවසාන වුනි සිතට අදාළව ඊළඟ ජරතිසන්ධිය සකස්වෙනවා. ඉහත කාරණය පිංවත් ඔබට හොඳින් තේරුම් ගන්න පිංවත් ගෞරවණීය ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් භික්ෂුවට කියූ කථා ජරවාන්තියක් මෙහි සටහන් තබනවා.

එක්තරා තරුණ මහත්තයෙක් මුහුදු බඩ ජරදේශයේ ජීවත්වුණා. ඒ මහතාගේ විනෝදාංශය මාළු සහ කකුළුවන් ඇල්ලීම. සෑම උදෑසනම එම තරුණ මහත්මයා මුහුදු වෙරළට යනවා. මාළු සහ කකුළුවන් අල්ලන්න. මෙහෙම කාලයක් මේ කටයුත්තේ නියලෙනවිට මේ මහත්මයා හදිසි අනතුරකට ලක්වෙනවා. ඔහු දැඩිසේ ගිලන්වෙනවා. ඔහු මරණාසන්න බවට පත්වෙනවා. ඔහු සිතනවා තමාම මැරෙන්නයි යන්නේ කියලා. නමුත් ඔහුගේ සංසාරයේ පිනට මැරෙන්නේ නැහැ. ඒ තරුණ මහත්මයා කියනවා තමා මරණාසන්න වෙච්ච වෙලාවේ තමා නේවාසික සිටි රෝහලේ වාට්ටුවේ තිබෙන සෑම කොන්ක්රීට් කණුවක්ම ඒ මහතාට පෙනුනේ අඩු දික්කරගෙන සිටින විශාල කකුළුවන් වගේය කියල. දැන් ඔබට මට කොන්ක්රීට් කණුවක් පෙනෙන්නේ කොන්ක්රීට් කණුවක් වගේනේ. නමුත් මේ මහත්තයාට මරණාසන්න වෙලාවේ කොන්ක්රීට් කණු සියල්ලම පෙනිල තිබෙන්නේ අඩු දිග්කරගත් කකුළුවන් වගෙයි. යම් හෙයකින් මේ තරුණ මහත්මයා මියපරලොව ගියානම් අනිවාර්යෙන්ම මේ මහත්මයා නැවත උපත ලබන්නේ කකුළු බිත්තරයක් තුළයි. උපාදාන පච්චයා හවෝ උපාදානයයි හවය සකස් කර දෙන්නේ. නමුත් මේ මහත්මයා මියපරලොව ගියානම් ඒ මහත්මයා කකුළුවෙක් උපදියි කියලා මේ ලෝකේ කිසිවෙක් විශ්වාස කරන්නෙ නැහැ. නමුත් ලොවතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්මය ඒ උතුම් යථාර්ථය අපිට මැනවින් පැහැදිලිකර දෙනවා. ඉහත කථාවෙන් ඔබට පැහැදිලි වෙනවා. තමාගේ ඊළඟ උපත තීරණය කරන්නේ තමා තුළින්මය කියලා.

07 - කළයාණ මිත්රයකු නොමැතිනම් තනිව සිටීමත් වටිනි

හික්ෂුවක් උතුම් සමාධියෙන් පසුවනවිට මනුෂ්‍ය ලෝකය ආශ්‍රිතව ජීවත්වන දිව්‍යංගතාවක් දර්ශනය වෙනවා. ඇය සාමාන්‍ය දිව්‍ය ස්වභාවයෙන් යුක්තයි. ඇය පැළඳගෙන සිටියේ බෝහෝම පිළිවෙළට තිබූ සුදු සාරියක්, අත් දිග සුදු හැට්ටයක්. ඇය යන යන තැනට ඇයට සිංහාසනයක් වගේ පුටුවක් ලැබීල තිබෙනවා. මේ පුටුවේ හිඳගෙනම තමයි ඇය ගමන් කරන්නේ. ඇයට ආකාශයේ පාවියන්න පුළුවන්. එම පුටුව හරියට ඇයට බද්ධවෙලා තිබෙනවා වගේයි පෙනෙන්නේ. එම හික්ෂුව උතුම් සමාධියෙන් අරමුණු කරල බලනවා ඇය පෙර ජීවිතයේ කවරෙක්ද කියලා. ඇය කාලයකට පෙර මේ ගමේම ජීවත්වුණ වයෝවෘද්ධ ශීලවත් උපාසිකාවක්. ඇය ගිහිඋපාසිකාවක් හැටියට බොහෝම දක්ෂයි ස්වාමීන් වහන්සේලාට ආසන පනවන්නට. ඇයගේ නිවසට යම් ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් වැඩියත්, ඇය ආරණ්‍යයට ගියත් බොහෝම සුවපහසුව ස්වාමීන් වහන්සේලාට වැඩසිටින්න ගෞරවණීය ලෙස ආසන පනවල තිබෙනවා. නමුත් කළයාණ මිත්ර ඇසුර, සද්ධර්ම ශ්රවණයේ දුර්වලභාවයත් නිසාම ඇයට ධර්මයේ නියම හරයක් ජීවිතයට ලැබීල නැහැ. ඒ නිසාම ඇය මැරෙන වෙලාවේ ඇය තමා සිදුකළ හික්ෂුවකට ආසන පැනවීමේ පිංකමක් තමයි සිහිවෙලා තිබෙන්නේ. එම උපාදානයට අදාළව එම පිනට විපාක හැටියට සිංහාසනයක් වැනි පුටුවක වාඩිවුණ සෘද්ධිමත් භාවය ඇති සාමාන්‍ය දිව්‍ය ස්වභාවයක් ලැබීල තිබෙනවා. ඉහත කාරණයෙනුත් පිංවත් ඔබට පැහැදිලි වෙනවා කෙනෙකුගේ ඊළඟ ජීවිතය තීරණය වන්නේ තමා තුළින්මය කියලා.

එක පිංවත් මහත්මයෙක් ජර්ශනයක් විමසුවා. ඊළඟ ජීවිතයේ අපි කවුරුත් වෙනවාද කියල. කවුරුත් විසින්ද තීරණය කරන්නේ කියලා. බුදුරජාණන් වහන්සේ බොහෝම පැහැදිලිව දේශනා කරනවා දෙවියෙක්, බිරිඟියෙක්, මනුෂ්‍යයෙක් එසේත් නැතිනම් වෙනත් අදෘෂ්‍යමාණ බලවේගයක් නොවෙයි ඊළඟ ජර්නසන්ධිය තීරණය කරන්නේ කියලා. උපාදානයයි මිළඟ උපත තීරණය කරන්නේ කියලා. උපාදානය සකස් වෙන්නේ තෘෂ්ණාව නිසා. එහෙම නම් තමා තුළයි තීරකයා සිටින්නේ. එම තීරකයා අවසාන පංච උපාදානස්කන්ධය වන චුති සිතයි. තමාම තීරකයා වන ලොවක තෘෂ්ණාවේ ඇති භයානක භාවය නිසාම සතර අපායන්ට වැටී ඔබම විදි දුක් කන්දරාව නුවණින් දකිමින් සංසාර බිය ඇතිකරගන්න. මේ සංසාර බිය අපිට ඇති වූයේ ධර්මය අධර්මය ගැන නොදත් නිසාමයි. කළයුත්ත නොකළයුත්ත ගැන නොදත් නිසාමයි. එහෙමනම් කළයාණ මිත්ර ආශ්රය නොලැබීම, කළයාණ මිත්ර ආශ්රය ජර්නික්ෂේප කිරීම හේතුවෙන්මයි අපි මේ විනාශයට වැටිල තිබෙන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මේ මුළු ශාසනයම රඳා පවතින්නේ කළයාණ මිත්ර ආශ්රය මතය කියලා. එහෙම නම් භව නිරෝධයේ දුක නැති කිරීමේ ගමන රඳා පවතින්නේ කළයාණ මිත්ර ආශ්රය මතමයි. එම නිසාම අඹු දරුවන් වස්තුව දේපළ වලට තබන විශ්වාසයට වඩා වැඩි විශ්වාසයක් කළයාණ මිත්රයා මතම තබන්න. කළයාණ මිත්ර ඇසුරින් තොර ජීවිතය ගැන බිය ඇති කරගන්න.

හික්ෂුව මුණගැසීමට එක්තරා ජර්භූ මහත්මයෙක් පැමිණියා. එතුමා සමග තවත් තුන් දෙනෙක් පැමිණ සිටියා. ඉන් එක මහත්මයෙක් අවුරුදු 65 ක විතර මහත්මයෙක්. මේ මහත්මයා ධර්මයේ ගැඹුරු ජර්ශන කිහිපයක්ම විමසුවා. ඇත්තටම හික්ෂුව හිතුවේ නෑ එවැනි ගැඹුරු ජර්ශන මෙම කණ්ඩායම අසාව කියලා. හික්ෂුවටත් හරි සතුටක් ඇතිවුණා. ඒ වෙලාවේ හික්ෂුව එම ජර්භූ මහත්මයාගෙන් විමසුවා මේ වයෝවෘද්ධ මහත්මයා කවුද කියලා. ඔහු සුදු සරමක් කමිසයක් ඇඳගෙන සිටියේ. ජර්භූ මහත්මයා කියනවා මේ වයෝවෘද්ධ මහත්මයා මගේ කළයාණ මිත්රය කියලා. මට ටිකක් කේන්ති යන වැඩක් වුණාම මම උපදෙස් ගන්නේ මේ මහත්මයාගෙන් කියලා. සැබෑම කළයාණ මිත්රයා කියන්නේ අඩුම තරමින් සෝවාන් ඵලයට පත්වූ පිංවතායි. ඉන් පහළකෙනෙකුට සැබෑ කළයාණ මිත්රයෙක් වෙන්නට තිබෙන ඉඩකඩ අඩුයි. නමුත් ඔහුටත් පුළුවන් හොඳ තරක කියලා දෙන්න. ධර්මය අධර්මය කියල දෙන්න, වැරද්දෙන් මුදව ගන්න. එම නිසා තමා දක්ෂවෙන්න අවශ්යයි තමා කෙරෙහිම අනුකම්පාවෙන් සැබෑම කළයාණ මිත්රයෙක් සොයා ගැනීමට අපහසුනම් සැබෑම කළයාණ මිත්රයෙකුගේ උපදෙස් පිළිපැදීම

ජර්ශනයක් නම්, තමාට වඩා ධර්මය ගරු කරන පිංවතුන්ගේ අවවාද අනුශාසනා ලබන්න. තමන්ට වඩා ගුණධර්මවලින් උසස් කෙනෙක්වමයි තමන් නිතරම ආශ්රයට තෝරා ගත යුත්තේ. එහෙම කෙනෙක් නැතිනම් තමාට සමාන ගුණධර්ම තිබෙන කෙනෙක් ආශ්රයට තෝරාගන්න. එහෙම කෙනෙකු නැතිනම් හුදකලාව තනිව ජීවත් වෙන්න කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

08 - හොරකම සුළුවෙන් තැකුවට ලෙහෙසිද එය පලදෙන විට

දැන් වේලාව සවස 6.00ට පමණ ඇති. මැටි කුටියේ ඉදිරිපස තිබෙන ලෑලි බංකුවේ වාඩිවෙලා හික්මුව මේ සටහන තබන විට හික්මුවට ඇතිත් ඇසෙනවා අලියෙක් අතු බිඳින වේගවත් ශබ්දයක්. අලියා අතු බිඳිමින් කුරුමානම් අල්ලන්නෙ ඇදිරි වැටුනාට පසුව ගමට යන්න. උදේට දායක මහත්වරුන් පිංඬපාන මඩුවේදී කියනවා ඇසෙනවා ඊයේ රාත්රියේ මගේ වට්ටක්කා වගාව, බඩ ඉරිඟු වගාව ඉවරයි කියලා. මොකද අලියා ඒවා විනාශ කරලා.

අලියා කියන සතා එයාගේ බලවත්භාවය නිසාම ගොඩක් අකුසල් සිද්ධ කරගන්නවා. හොරකමට පුරුදුවෙව්ව අලියා ගැන කතා සමහර ගම්මානවලදී හික්මුවට ඇසිල තිබෙනවා. හොරෙක් යම් සේද වගාවක් භානිකරන්න වගාවක් සොරකම් කරන්න සැලසුම් කරන්නේ ඒ ආකාරයටම බොහෝම සියුම් උපක්රම වල් අලින් යොදා ගන්නවා. තමා කරන්නේ සොරකමක් කියන චේතනාව මේ සතාට පහල වෙනවා. ඒ සතා ඒ සඳහා උපක්රම යොදනවා. නමුත් මේ සතා කර්මය කර්මඵල විශ්වාසය ගැන දන්නේ නැහැ. කර්මය කර්මඵල විශ්වාසය මේ සතා නොදන්නවා වුනාට අනුනට පීඩාකිරීමේ, සොරකම් කිරීමේ අකුසලයේ විපාකයන් අනාගතයේ විපාක පිණිස එම සතාට සකස්වෙනවා.

හික්මුවක් උතුම් සමාධියෙන් පසුවන විට ජරේන අලියන් කිහිප ආකාරයකින් දුක්විඳිනවා දැක තිබෙනවා. ජරේන සතුනගේ ලෝකයේ අමානුෂික, වේදනාත්මක, කටුක අකුසල් විපාකයන් අත්විඳින සතෙක් තමයි ජරේන අලියා කියන්නේ. අලියා තමාට තිබෙන බලවත්භාවය නිසා, අකීකරුභාවය නිසා තම ශක්තියෙන් සැමෝම යටත්කර ගෙනයි ජීවත්වෙන්නේ. එම නිසාම එයාට සිදුවන අකුසල් වැඩියි. තමාගේ පාඩුවේ සැරිසරමින් ජීවත්වන අලින් කැලයේ සිටිනවා. ඒ බවත් සඳහන් කරන්න ඕන. ගම් නොවිඳින වල් අලින් සමහර කැලෑවල ජීවත්වෙනවා. ඒ අය මනුෂ්‍යවාසයට බියයි. ඒත් බහුතරයක් අලින් ගම්මානවලට වැදී වගාවත් විනාශ කරනවා. හික්මුවකට එක්තරා රාත්රියකදී උතුම් සමාධියෙන් පසුවනවිට විශාල වනාන්තරයක් දර්ශනය වෙනවා. මේ වනාන්තරයේ කොළ පැහැයක් නැහැ. ඔබ දැකල ඇති හේන් වගාවට කැලය ගිනි තැබීමෙන් පසුව දැවීගිය හේනක ස්වභාවය. හික්මුවට උතුම් සමාධිය තුළින් මේ මුළු විශාල වනාන්තරයම පෙනෙන්නේ කිසිම ගසක කොළපැහැති කොළයක් නැති දැවීගිය වනාන්තරයක් ලෙසින්. මේ කොළ පැහැයක් නැති දැවීගිය වනාන්තරයේ ජරේන අලි රංචුවක් සිටිනවා. මේ ජරේන අලි හොඬවැල් දිගු කරමින් වියලි ගස් ඉව කරනවා. කිසිම ගසක අනුභව කිරීමට කොළයක් නැහැ. කුසට අහරක් නොමැතිව වැහැරුණු ශරීරයකි. මෙම ජරේන අලි කුසගින්නෙන් දුක්විඳිනවා. ඉඬෝරයට දැවීගිය වනාන්තරයේ ආහාරයක් නැහැ. ජලය බිඳක් නැහැ. හික්මුව මේ දර්ශනය තමාගේ නුවනින් සලකා බැලුවා. කුමක්ද මේ සිද්ධවෙන්නේ කියලා. එවිට හික්මුව පැමිණි නිගමනය පහත සඳහන් කරනවා.

හික්මුවට මෙනනදී දර්ශනය වෙන්නේ හොඳින් ගහකොළ තිබෙන සශ්ඨික කැලෑවක්. නමුත් මේ ජරේන අලියන් ගේ අකුසල් විපාකය නිසා එම අකුසල් විපාකය විඳීමට ඒ ජරේන අලින්ට කොළපාට ගස් පෙනෙන්නේ දර ඉපල් වගේ. ඒ අකුසලයේ විපාකය. බලන්න පෙර මනුෂ්‍ය ලෝකයේ තිරිසන් කුලයේ අලි ජීවිතවල ඉපදිලා මිනිසුන්ගේ වගාවත් විනාශ කිරීම නිසාම, තම බලපූළුවන්කාරකම් පෙන්වීම නිසාම, මරණින් මතු ජරේන ලෝකයේ ජරේන අලියෙක් වෙලා. මුළු කොළ පැහැති කැලයම එම ජරේන අලියාට පෙනෙන්නේ දැවී ගිය කැලයක් වගෙයි. කුසට ආහාරයක් නැහැ. ශරීරය වැහැරිලා ඇට මතුවෙලා. දුක්ඛ ත ජීවිත ජරේන අලියන් සැටියට ගතකරනවා. බලන්න සංසාරය කොයිතරම් නම් බියකරුද කියලා.

මනුෂ්‍යයන් හැටියට ඔබ අනුන්ගේ දේවල් සොරකම් කළොත් එහි විපාකයක් හැටියට මරණින් මතු ඔබ ජරේන ලෝකයට වැටුණොත් ජරේන ලෝකයේදී ඔබට පෙනී පෙනී ඔබ ඉදිරියේ ආහාරයක් තිබෙනවා. ඔබ එම ආහාරය අනුභව කිරීමට සැරසෙනවිට එම ආහාරය අතුරුදහන් වෙනවා. ආහාර පිරුණු පිභාන ඔබට පෙනෙන්නේ හිස් පිභානක් වගේ, වතුර පිරුණු වීදුරුව ඔබට පෙනෙන්නේ හිස් වීදුරුවක් වගෙයි. හොඳින් ජලය තිබෙන දිය කඩිත්තෙන් පැන් පොදක් දෝතට ගන්න හදනවිටම එම දිය කඩිත්ත

අතුරුදහන් වෙනවා. අත්සතු දෙය සොරකම් කිරීම නිසාම එහි විපාකයන් හැටියට කුසගින්නෙන් පිපාසයෙන් වැහැරුණු ශරීරයෙන් ජරේත ලෝකයේදී දුක්විඳිනවා. තිරිසන් සතෙක් ඔබගේ වගාවන් විනාශකරන විට එම වගාව විනාශකරන තිරිසන් සතා සකස්කර ගන්නා අනාගත අකුසල් දැක ඔබ අත්සතු දෙය සොරකම් කිරීමට බිය ඇතිකර ගන්න.

වර්තමාන සමාජයේ බොහෝම ජරබල ආකාරයෙන් සොරකම් සිද්ධවෙනවා. මේ අය තේරුම් ගත යුතුයි ජරේත ලෝකයට තමන් වැටුනාට පසුව ජරේත ලෝකයේදී මහල් ගෙදරකට ගියත් බඩගින්නෙයි ගෙදර එන්න වෙන්තේ කියලා. අනුන්ගේ දේවල් අතුරුදහන් කළා වගේ ඔබගේ දේවල්ද අතුරුදහන් වෙනවා. අත්සතු දෙයක් සොරකම් කිරීමට ඔබට සිත සකස්වන විටම ඒවායේ දරුණු ආදිනව දැක සංසාරබිය ඇතිකරගන්න. වර්තමාන ගිහි සමාජය තුළ සොරකම කියන කාරණයේ බරපතලකම ගැන බොහෝම අඩු ලත්සුවක් දෙන්නේ. එය ඒ තරමටම සාමාන්ය වෙලා. නමුත් ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ සොරකමෙන් වැළකීම ඉහළම සිල් පදයක් හැටියට උපසම්පදා හික්ෂු ජරානිමෝක්ෂය ශීලයට ඇතුළත් කර තිබෙනවා. එසේ අත්සතු දෙය සොරකම් කිරීමට එරෙහිව ජරානිමෝක්ෂයට එකතු කරන්නේ සොරකමේ විපාකයන් බුදුරජාණන් වහන්සේ නුවනින් දැකලාමයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ යම් විනය කාරණාවක් දේශනා කළා නම්, එම විනය කාරණා දුර්වල කරගැනීමෙන් ලැබෙන විපාකයන් කවදාවත් අඩුවක් වෙන්තේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පැනවීම් කවදාවත් කාලයට අනුව වෙනස් වෙන්තේ නැහැ. අපි ධර්මයෙන් බැහැරව යනකොට, අපේ හිත රවට්ටාගෙන අමුතු ආරක්ෂාවක් ලෙසින් විනය කාරණාවන් ලිහිල් කිරීමට ගන්නා වූ උත්සාහයක් සමාජයේ තිබෙනවා. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ අතීතයේ යම් විනය කාරණාවක් පැනවූවා නම්, එම විනය කාරණා දුර්වල කරගැනීම තුළ, ලැබෙන ආදිනවය අදත් එදාමෙන්මයි. විනය කාරණා ලිහිල් කරගත්තාට එහි ආදිනවයන් නම් ලිහිල් වන්නේ නැහැ.

09 - ලෝකය අසාධාරණයක්මයි ඔබට සාධාරණය ඔබ තුළමයි

අජායත්ත රජතුමා එක්තරා සඳ ඇති රාත්රියක තමන්ගේ ඇමැති මණ්ඩලය කැඳවල විමසීමක් කරනවා මේ සඳපායාලා තිබෙන සුන්දර රාත්රියේ මට සුන්දර ධර්මයක් ඇසීමට ඇත්නම් එය විශාල සහනයක් කියලා. ඇමැතිවරුන් තම තමන් ගරු කරන ශාස්තෘවරුන්ගේ නම් කියනවා. එක ඇමැතිවරයෙක් කියනවා නිසන්ධනාථපුත්ත අභවල් තැන වැඩ සිටිනවා අපි එතනට යමු කියලා. තව ඇමැතිවරයෙක් කියනවා සංජය බෙල්ලටියපුත්ත අභවල් තැන වැඩසිටිනවා අපි එතනට ගියොත් සුන්දර ධර්මයක් අහන්න පුළුවන් කියලා. මේ වෙලාවේ මෙනත සිටිය තෙරුවන් සරණගිය කෝමාරහව්ව කියන ඇමැතිවරයා කියනවා තමාගේ අඹ උයනේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ජරමුඛ පන්සියයක් මහ රහතන් වහන්සේලා වැඩසිටිනවා රජතුමා එතනට පැමිණියොත් මේ සුන්දර රාත්රියේ සුන්දර ධර්මයක් අහන්න පුළුවන් කියලා.

රජතුමා තම බිසෝවරු පිරිවර සමග බුදුරජාණන් වහන්සේ බැහැදකින්න මහා රාත්රියේ අඹ වනයට යනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ අජායත්ත රජතුමාට බොහෝම සුන්දර ධර්මයක් දේශනා කරනවා. ධර්ම දේශනාව අවසානයේදී අජායත්ත රජතුමා බුදුරජාණන් වහන්සේට වන්දනා කරලා රජමැදුරට නික් මෙනවා. අජායත්ත රජතුමා බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවෙන්න බැහැරට ගිය පසු බුදුරජාණන් වහන්සේ මහරහතන් වහන්සේලාට ජරකාශ කරනවා මේ අජායත්ත තමන්ගේ තාත්තාව ඝාතනය කර නොතිබුණා නම් ඒ කියන්නේ ආනන්තරිය පාපකර්මය සිදුකොටගෙන නොතිබුණා නම් මේ ධර්ම මණ්ඩලයේදීම සෝවාන් ඵලයට පත්වෙනවා කියලා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර වදාළ, බරපතල අකුසල් ශක්තිමත් කුසල් තුළින් යටපත් කරගන්න බැහැය කියන කාරණය මෙයින් පැහැදිලිවෙනවා. පාපකාරී ආශ්රය නිසාම බලවත් අකුසල් සිදුකරගත් අජායත්ත රජතුමා පසුකාලයේදී සත්පුරුෂ ආශ්රය නිසාම අප්රමාණ කුසල් සිදුකර ගන්නවා. පළමුවැනි ධර්ම සංඝායනාව පවත්වන්න පූර්ණ රාජ්ය අනුග්රහය ලබාදෙන්නේ අජායත්ත රජතුමා. එදා අජායත්ත රජතුමා එවැනි රාජ්ය අනුග්රහයක් පළමුවැනි ධර්ම සංඝායනාවට නොදක්වන්න වර්තමානයේ ශාසනයේ අර්ථයන් අතුරුදන්ව ගොස් තිබෙන්න පුළුවන්. මේසා බලවත් කුසල් සිදුකරගත්තත් බලවත් අකුසල්වල විපාකයන් සමනය කරන්න ඒවා හේතුවෙන්නේ නැහැ.

වර්තමානයේ බලවත් අකුසල් අපි විග්රහ කරන්නේ බොහෝම සරල විදිහට. වර්තමානයේ පිතෘ ඝාතක රජකෙනෙක් ලෝකයේ ජීවත්වෙනවානම් අපි ඔහුට අනුශාසනා කරන්නේ ඔබ වර්තමානයේ කරන බලවත් කුසල් හේතුවෙන් එම අතීත පිතෘ ඝාතක අකුසලය යටපත්වන බව ඒත්තුගැන්වීමටයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ යමක් දේශනා කර තිබෙනවා නම් දෙපාරක් ඒ ගැන සිතන්න අවශ්ය නැහැ.

ඒ නිසාම සොරකමේ බලවත් ආදීනවයන් දැකලා බුදුරජාණන් වහන්සේ සතරපාරාර්කාවන්ට සොරකම පනවන්නේ. ඉකුත් ලිපියක සඳහන් කළ, වගා පාඨ කරමින් සොරකමේ යන තිරිසන් සතා මරණින් මතු ජරේන අලියෙක්ව උපත ලබා විදින දුක්ඛ ජරේන අලි ජීවිතය කමටහනක් කරගෙන සංසාර බිය ඇතිකරගන්න. තිරිසන් සතෙක් සොරකමේ ගිහිල්ලා එවැනි කුරිරු විපාක මරණින් මතු අත්විදිනවා නම් කර්මය කර්මඵල විශ්වාසය හඳුනන මනුෂ්ය ඔබ අත්සතු දෙය සොරකම් කළොත් පරලොව ජීවිතයේදී ඔබට විදීමට සිදුවන වේදනාවන් සිහිපත් කර ගන්න. ඒ තුළින් සංසාර බිය ඇතිකරගන්න.

ලෝකය නිරතුරුවම ගමන් කරන්නේ දුක දෙසට. තෘෂ්ණාව නිසාම මනුෂ්යයාගේ පංචඋපාදනස්කන්ධය නිරතුරුවම ගිනිගන්නවා. මේ ගිනි ගැනීම නිසාම සමාජයත් ගිනිගන්නවා. ඔබත් මේ ලෝකයේ සාමාජිකයින් වුණොත් ඔබත් මේ ගින්නෙන් පිටවෙනවා. ඒ කියන්නේ ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ අකුසලයන් රැස්කරගනීවි. රට ජාතිය උදෙසා හඬ නැගුවත්, කාමයන් උදෙසා හඬනැගුවත් මේ ඔබට ඇසෙන්නේ

මනුෂ්‍යයාගේ පංචඋපාදනස්කන්ධය ඇවිලෙන හඬයි. අවිද්‍යාව නිසා තමනුත් ඇවිලී අනුනුත් අවුළුවන මනුෂ්‍යයාගේ දෝංකාරයයි.

හඬ වේගවත් වන තරමට අකුසලයේ ජරමාණය වේගවත්වෙනවා. අකුසලය වේගවත්වෙනවාය කියන්නේ සතර අපායට පිරිස් බලය සැපයීමේ වේගය වැඩිවෙනවා. අවිද්‍යාව නැමති මඩ ගොහොරුවේ එරි කුසල් සංස්කාර නැමති අත්වාරුවෙන් මඩෙන් ගොඩ ඒමට දහලන මෝහබරිත ලෝකයේ ක්‍රියාත්මකයයි ඔබ ඉදිරියේ සිදුවෙමින් පවතින්නේ.

ලෝකය යන දිශාවකට ගියාදෙන්. පිංවත් ඔබ ධර්ම මාර්ගයට එන්න. කොයිම මොහොතකවත් ඔබ ලෝකයෙන් සාධාරණය බලාපොරොත්තුවෙන්න එපා. ලෝකය කියන්නේ බොහෝම අසාධාරණ තැනක් නිසාමයි සිදුහත් කුමාරයා රජසැප අලුයම හෙළE කෙළපිඩක්සේ ඉවතලා අසාධාරණ ලෝකයට සාධාරණය මතුකරදීමට ධර්ම මාර්ගයට පැමිණෙන්නේ. 'උපාදාන පච්ඡයා භවෝ' කියන ධර්මතාවය යටතේ පින් කරපු මනුෂ්‍යයා මරණින් මතු දුගතියට වැටෙනවා නම් පව් කරපු මනුෂ්‍යයා සුගතියට යනවා නම් මොකක්ද ලෝකයේ ඇති සාධාරණත්වය. ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ සුළැඟිල්ලේ දැවටෙමින් පැමිණි රාහුල පුතනුවන්ට සැබෑම දායාද කර දුන්නේ අසාධාරණ ලෝකයෙන් මිදී සැබෑම සාධාරණය මතුකරදෙන ධර්ම මාර්ගයක්. කල්ප ගණනාවක පටන් තමා පසුපසින් අයෝමය ශක්තියක් වෙමින් පැමිණි යශෝධරාවට බුදුරජාණන් වහන්සේ මතුකර දුන්නේ අසාධාරණ ලෝකයෙන් මිදී සැබෑම සාධාරණය මතුකරගන්නා මාර්ගයයි.

10 - මේ ආත්මයේ පිංකම්වලින් පමණක් යැපෙන්නට හිතන්න එපා

අනාගතයේ ඔබට රට ජාතිය නිසා අඹුදරුවන් නිසා සැබවින්ම සතුටු වීමට අවස්ථාවක් ලැබෙන්නේ නැහැ. මොකද මනුෂ්‍යයාගේ පංචඋපාදානස්කන්ධය ගිනිගන්නා විට ගිනි රස්නය මත සිසිලස සෙවීම විනිච්චක් වෙනවා. දුෂ්ශීල මාර්ගයන් තුළින් සකස්වෙන අකුසලයන් නිසාම ගිනිදර නිවා ගැනීමේ මාර්ගය හැටියට ලෝකය දකින්නේ තව තවත් ගිනි අවුළුවා ගැනීමේ මාර්ගයක්මයි.

පිංවත් ඔබ මේ ධර්ම මාර්ගයේ පෙරට එනවිට ඔබ නිවැරදිව ඔබේ ශාස්තෘන් වහන්සේ කවුද කියලා හඳුනාගන්න ඕනේ. අපේ ශාස්තෘන් වහන්සේ ලොවතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේමයි. වෙනත් බාහිර පුද්ගල චරිත ඔබේ මාර්ගය කරගන්න එපා. ලොවතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, පංචමහා ගංගාවන්ගෙන් කොතෙක් ජලය ගලාගෙන ඇවිත් මහා සාගරයට වැටුණත් මහා සාගරය උතුරා නොයන්නේ යම්සේද, කොයි තරම් මනුෂ්‍යයන් දෙවියන් නිවන් අවබෝධයකරා ගියත් ලෝකය හිස් වන්නේ නැහැ කියලා. එම නිසා පිංවත් ඔබ නිවන් මාර්ගයේ ගමන් කළාය කියලා කවදාවත් රට, ජාතිය, ආගම, අනතුරට පත්වෙන්නේ නැහැ.

අපි මේ ලෝකයට ඇවිල්ල තිබෙන්නේ යම් කාරණාවක් උදෙසාමයි. ඒ කාරණය තමා තුළ සැඟවිලා තිබෙනවා. මේ තමා තුළ සැඟවිලා තිබෙන කාරණය මතුකර දෙන්නේ කුසලය සහ අකුසලය තුළිනුයි. මේ කුසලය සහ අකුසලය තමා තුළින් මතුකර දෙන්නේ සත්පුරුෂයා සහ අසත්පුරුෂයා කියන පුද්ගලයන් දෙදෙනා විසින්මයි. බුදුරජාණන් කෙරෙහි විශ්වාසයෙන් කල්යාණ මිත්ර ආශ්රයම සොයාගෙන යන්න. කල්යාණ මිත්ර ආශ්රය තුළින් කුසලයම ජීවිතයට එකතුකරගන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා කල්යාණ මිත්ර ආශ්රය සොයාගෙන යොදුන් දහස් ගණනක් වුවද දුර යන්න කියලා. කල්යාණ මිත්රයන් මුණගැසෙන්න, සද්ධර්මය ශ්රවණය කරන්න, එම කල්යාණ මිත්රයන් අනුව ජීවත් වන්න කියලා. ජීවිතය තුළින් කුසල පක්ෂය වැඩෙන විට අතීතයේ විපාක නොදී තිබූ කුසල් ශක්තිය අයෝමය ශක්තියක් ලෙසින් මතු වි එනවා. යමෙක් අකුසල් පක්ෂය නම් වඩන්නේ ඔහු තුළින් අතීත අකුසල් ශක්තියයි මතුකර දෙන්නේ.

අපි දක්ෂ වෙන්න ඕන අතීත භවයන්හිදී විපාක නොදුන් කුසල් ශක්තිය මතුකරගන්න. විපාක නොදුන් අප්රමාණ කුසල් ශක්තියක් අපේ ජීවිත තුළ සැඟවිලා තිබෙනවා. අතීතයේ සමහර බුද්ධෝත්පාද කාලවල අපි ඉපදිලා ගොඩාක් කුසල් දහම් කරගෙන තිබෙනවා. සමහර සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනවලදී අපේ ආයුෂ අවුරුදු විසිදාහයි. සමහර සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනවලදී අපේ ආයුෂ අවුරුදු හතළිස් දාහයි, හැටදාහයි.... ආදී වශයෙන් දීර්ඝ ආයුෂ අපි චින්දනය කර තිබෙනවා. මෙවැනි දීර්ඝ ආයුෂ චින්දනය කරපු කාලවල අපි ගොඩාක් පිංකම් සිදුකරගෙනත් උපාදන පවිෂයා භවෝ කියන ධර්මතාවය නිසා අපි සතර අපායන්ට වැටිලා තිබෙනවා. සතර අපායට වැටුණාට පසුව සතර අපායෙන් ගොඩ ඒමක් නැහැ. සතර අපායේ සත්වයන් තුළ ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ අකුසල මූලයන්ම වැඩෙන නිසා සතර අපායේ කාලය ඉතා දීර්ඝ වෙනවා. මේ හේතුවෙන් කළාවූ පිංකම් වලට විපාක දීමට ක්රමයක් නැහැ. පිංවත් ඔබේ ජීවිත තුළ සැඟවුණ මේ සියුම් තැන පිංවත් ඔබ නුවණින් මතුකරගන්න ඕන. සතර අපායන්ට වැටීම නිසා අතීතයේ විපාක නොදී තිබෙන මේ කුසල් කන්ද ඔබ මතුකර ගත යුතුයි.

මේ ජීවිතයේදී ඔබ සිදුකරගත් පිංකම්වලින් පමණක් යැපෙන්න උත්සාහ ගන්න එපා. එය ඔබට ප්රමාණවත් මදි. විදර්ශනා නුවණ මතුකරගන්න.

ඔබ විවේකීව සිටින වෙලාවට භාවනා මනසිකාරයක් තුළ සිටින වෙලාවට අතීත අතී දීර්ඝ සම්මාසම්බුද්ධ ශාසන පිංවත් ඔබ නුවණින් මෙනෙහිකොට දකින්න. එම අතීදීර්ඝ ආයුෂ චින්දනය කළ කාලවලදී ඔබ සිදුකළා වූ අයෝමය පිංකම් මනසින් මතුකරගන්න. අතීත බුදුරජාණන් වහන්සේලාගෙන් සද්ධර්මය

ශ්‍රවණය කළහැටි සිතියට නගාගන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේලාට, පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේලාට, රහතන් වහන්සේලාට සිව්පසය පූජාකළ සැටි සිතියට නගාගන්න. අතීත සම්මා සම්බුද්ධ ශාසන වලදී භික්ෂු, භික්ෂුණී වශයෙන් පැවිදි උපසම්පදාව ලබා ගත කළ පැවිදි ජීවිත නැවත නැවත නුවණින් මෙනෙහි කරන්න.

එම පැවිදි ජීවිත අර්ථවත් නොවීමට හේතුවූ කාරණා නුවණින් දකිමින් ජීවත්වෙන්න. විපාක නොදුන් මේ කුසල් ශක්තිය පිංවත් ඔබ වර්තමානයේ මතුකර ගන්න. මේ අතීත කුසල් ශක්තිය නුවණින් මතුකර ගැනීම තුළිනුත් වර්තමානයේ ඔබ කරන පිංකම් තුළිනුත් කුසලයේ අයෝමය ශක්තිය ඔබ මතුකර ගන්න. මේ කුසලයේ අයෝමය ශක්තිය ඔබ තුළින් මතුවී පැමිණෙනවාය කියන්නේ ඔබ තුළින් තෙරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව අයෝමය ලෙස වැඩෙනවාය කියන කාරණයයි.

පිංවත් ඔබට මේ කුසල් ශක්තිය විදර්ශනා නුවනින් දැකීමට මාර්ගය සකස්කර දෙන්නේ තෙරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව විසින්මයි. ඔබ පසුබිම සකස්කර ගන්න. විදර්ශනා නුවන කියන කාරණය ඔබ තුළ තවම වැඩෙන්නේ නැතිනම් ඔබ කලබල වෙන්න එපා. ඔබේ අතීත කුසල් ශක්තිය කෙරෙහි විශ්වාසය ඇතිකර ගන්න. වර්තමානයේ කුසල් තුළින් අතීත කුසල් ශක්තිය මතුකර ගන්න. එසේ නොවුණහොත් තවම පාරමි කියන මෝහමූලික සිතුවිල්ල ගොදුරක් බවට ඔබ පත්වෙනවා.

11 - සිනහවක් දන් දෙන්න බැරි ඔබ සෝවාන් වීමට කලබල නොවන්න

හික්ෂුවට මේ තැනට එන්න උපකාරී වුණේ මේ අතීත කුසල් ශක්තියමයි. මේ කුසල් ශක්තිය හික්ෂුව මතුකරගන්නේ ගිහි කාලයේ පිංකම් සහ සමාජසේවය තුළිනුයි. කොටින්ම අනුන්ව සතුටුකිරීම තුළින්. තමා ළඟට පැමිණෙන සේවාදායකයා තමා ළඟට පැමිණෙන කිනම් මනුෂ්‍යයෙක් වුවද අවම තරමින් සිනාවකින් හෝ සතුටුකිරීමට ඔබට හැකිනම්, ඔබේ සතුට අනුන්ගේ සැපය උදෙසා කැපකිරීමට ඔබ දක්ෂනම්, එය තමයි ගිහි පිංවතාගේ අතහැරීම කියන්නේ. අනුන් සතුටුවෙනවා දැකලා එම සතුටින් ඔබේ ආධ්‍යාත්මය ශක්තිමත් කරගන්න. ඔබ වාඩිවෙලා යන බස් රථයේ ආසනය අවශ්‍ය කෙනකුට පරිත්‍යාග කිරීමට ඔබ අකමැතිනම් ඔබ සෝවාන් ඵලයට පත්වෙන්න කලබල වෙන්න අවශ්‍යවෙන්නේ නැහැ. ඔබ සිනාවකින් තව කෙනෙක් සතුටු කරන්න අකමැතිනම් ඔබ සෝවාන් ඵලයට පත්වෙන්න කලබල වෙන්න එපා.

පිංකමක් සිද්ධකරනවිට සෑම මොහොතකම එම පිංකම විවිත්ර ආකාරයට සිද්ධ කරන්න. පිංකමක විවිත්රභාවය වැඩිවෙන්න වැඩිවෙන්න එම පිංකම අවසානයේදී ඔබ තුළ ඇතිවන අතීතය සංඥාවන්ගේ ජරමාණය වැඩිවෙනවා. පිංකම විවිත්ර වෙනවිට එම පිංකම සංවිධානය කරන පිංවතුන්ගේ ලෝභී සිතුවිලි නැතිවෙනවා. පිංකමේ විවිත්රභාවය දකිනවිට හික්ෂුවට මතක් වෙන්නේ හික්ෂුව ගිහි කාලයේ සිදුකළ විවිත්ර පිංකම්.

ගෙදරක සාංඝික දානයක් තිබුණත්, පිරිත් පිංකමක් තිබුණත් එය බොහෝම පිරිසිදුව විවිත්රව සිදුකළා. මට මතකයි මීට වසර විස්සකට විතර පෙරාතුව මගේ තාත්තා මියගිය අවස්ථාවේ හත් දවසේ බණ පිංකමට ගෙදර වටේ තිබුණ මල් ගස්වලට පාට පාට බල්බවැල් දැමීමා. මේක දැකලා බණ ගෙදර පැමිණි සමහරු මට කීවා බණ ගෙදරත් මහල් ගෙදරක් කරගෙන කියලා. චෝදනාත්මක ස්වරූපයෙනුයි එය කීවේ. මට අවශ්‍යවුණේ පිංකම විවිත්ර ආකාරයෙන් සිද්ධකරන්නයි. ඒ විවිත්ර පිංකම් දැකලා සත්පුරුෂ දෙවියන්, මනුෂ්‍යයන් කොයිතරම් සතුටුවෙන්න ඇතිද? ඒ සතුටින් මම මගේ ආධ්‍යාත්මය ශක්තිමත් කරගත්තා. ඒ විවිත්ර පිංකම් වල ඵලය තමයි හික්ෂුව මේ මොහොතේ භුක්ති විඳින්නේ. එම නිසා හික්ෂුව භුක්ති විඳින මේ ඵලය, ඒ ලැබුව මාර්ගය පිංවත් ඔබලාට වළක්වන්න හික්ෂුව යන්නේ නැහැ. එම නිසා කුමන පිංකම් මහාසංඝරත්නය අරමුණු කරගෙන සිදුකළත් එම පිංකම පිරිසිදුව විවිත්ර ආකාරයට සිද්ධකරන්න. එය ඔබට අයෝමය ශක්තියක් වෙනවා නිවන් මාර්ගය මෝදු කරගැනීමට. තෘෂ්ණාවෙන් දුරුවෙන මාර්ගය විවෘතකර ගන්න.

නිවීම කියන්නේ විදර්ශනාවේ පමණක් ඵලයක් නොවේ. විදර්ශනා නුවණ සකස්කරගන්න කුසල් පක්ෂයේ අයෝමය ශක්තිය ඔබ තුළ මෝදුවෙන්න ඕනා. මේවා එකිනෙකට බැඳිලයි තියෙන්නේ. අයෝමය කුසල්ශක්තියේ පරිපූර්ණභාවයයි හික්ෂුවට විදර්ශනා නුවණ සකස්කරදෙන්නට මාර්ගය වුණේ.

මේ සටහන ලියන්නේ ගිහි පිංවතුන්ලාට. එම නිසා ගිහි බැඳීම් තුළ සිටිමින්ම නුවණින් මේ කාරණා ජීවිතයට එකතුකරගන්න ඕන. ගෞරවණීය ස්වාමීන් වහන්සේලාටත් තවම විදර්ශනා නුවණ මෝදුකරගැනීමට ශක්තිය හීනනම් අපි උපක්රමශීලී වියයුතුයි. පිංවත් ඔබ උපක්රමශීලී නොවුණොත්, මට පාරමි මදිය කියන මුලාව තුළට කොටුවෙන්න පුළුවන්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා දෙවියන්ට පිං අවශ්‍යයි. මනුෂ්‍යයාටත් පිං අවශ්‍යයි. පැවිද්දන්ටත් පිං අවශ්‍යයි කියලා.

මෙතැනදී පැවිදි පක්ෂය පින මතුකරගත යුත්තේ තමන්ට පැවරිලා තිබෙන වත තුළින්. එසේ නොවුණහොත් ස්වාමීන් වහන්සේලා ගිහි පිංවතුන් සම්බන්ධ කරගෙන පිංකම් සිදුකිරීමට ගිහිල්ලා උතුම් ශීලයට හානි පමුණුවා ගන්නවා. ශිල්පද දුර්වල කරගෙන පිංකම් සිදුකරගෙන වැඩක් නැහැ. එය අනුවණ

ක්රියාවක්. 'වත' තුළින්මයි පැවිදි පක්ෂය පින මතු කරගත යුත්තේ. වැඩහිටි ස්වාමීන් වහන්සේලාට උපස්ථානය කිරීමෙන් ශිල්පද ආරක්ෂා කරගෙන ජීවත්වෙමින් භික්ෂු සමාජය තුළ සමගි සම්පන්නව ජීවත්වෙමින් කුසල්ශක්තිය මෝදුකරගැනීමට හැකියාව තිබෙනවා. දාන ශාලාව වැසිකිළි කැසිකිළි පිරිසිදු කිරීම, මළ පෙත් ඇමදීම ආදිය තුළින් අපි තුළ කුසල් මූලයන් ශක්තිමත් කරදෙනවා. තමන්ට වඩා බාල ස්වාමීන් වහන්සේලාට ජරිය වචනයෙන් කථාකරන්න. අනුන් සතුටුවෙනවා දැකලා එම සතුටින් ඔබේ ආධ්යාත්මය ශක්තිමත් කරගන්න. දායක පක්ෂයට ජරිය වචනයෙන් කථා කරන්න. නමුත් දායක පක්ෂයේ ජරතිවාරයන්ට බැඳී යන්න නිරතුරුව ශිලානුස්සතිය වඩමින් ජීවත්වෙන්න. මොනම හේතුවක් නිසාවත් විදර්ශනා නුවණ ඇතිකරගැනීමට ශක්තියක් වෙන මේ කුසල් ශක්තිය දුර්වල කරගන්න එපා. මම කුසලයෙන් පරිපූර්ණ යයි තමා තුළ විශ්වාසයක් ඇතිවෙන තැනට සිතුවිලි ශක්තිමත් කරගන්න.

මේතැනදී අමුතුවෙන් ඔබට කළයුතු දෙයක් නැහැ. ඔබ තුළ සැඟවිලා තිබෙන දෙයයි ඔබ මතුකර ගතයුත්තේ. පිංවත් ඔබ දාන ශාලාවේ පඩික්කමක් සේදීමට අකැමැතිනම්, ආරාමයේ වැසිකිළියක් පිරිසිදුකිරීමට අකැමැතිනම්, රෝගී භික්ෂුවකට උපස්ථාන කිරීමට අකැමැතිනම් විදර්ශනාව ගැන කථාකිරීමට අප කලබල වියයුතු නැත. තව ගොඩක් කුසල අපේ ආධ්යාත්මය තුළ තිබෙනවා පිරිසිදු නොවී. කුසලය තුළින්මයි මේ අපිරිසිදු කසළ සෝදාහැරිය යුත්තේ.

ඔබ මේ කාරණාවන් මේ මොහොතේ හදුනාගතහොත් මේ මොහොත ඔබේ ජීවිතය ලස්සනම මොහොත වෙනවා. ඔබ ශක්තිමත් බවට ඔබ තුළින්ම විශ්වාසය ඇතිවෙනවා. භීතමානය ඔබ තුළින් දුරුවෙලා යනවා. ජීවිතයට අයෝමය ධර්ම ශක්තියක් මතුවෙනවා. මේ විශ්වාසය ඇතිවෙන මොහොතේම ඔබ තුළ විදර්ශනා නුවණ ඇතිවෙලා. මොකද ඔබ මේ විශ්වාසය ඇතිකරගන්නේ සංසාර බිය දකිමින්.

12 - 'ඔබ වහන්සේ රහත් වෙලාද?' කියලා එක් හික්මුවක් ඇහුවා

මේ වස්සාන කාලය. වස් තුන්මාසයෙන් හරි අඩක්ම ගෙවිලා ගිහිල්ලා. වේලාව පෙරවරු 10.30ට විතර ඇති. පරිසරයම අඳුරු කරලා. වැසි වැටෙනවා. කුටිය ඇතුළු හොඳටෝම සිතලයි. කළුවර මැකෙන්න කුටියේ ඉටිපන්දමක් පත්තුකරලයි පිංවත් ඔබට මේ සටහන ලියන්නේ.

මේ දවස්වල ගම්මානයේ ගොවි මහත්වරු තම කුඹුරුවල බෝංචි වගා කරලා. පරිසරයේ වියළි කාලගුණය නැවතිලා. වැටෙන මේ වැස්ස ගොවි මහත්වරුන්ගේ බලාපොරොත්තු ශක්තිමත් කරනවා.

නමුත් බලාපොරොත්තු නැති හිස් ජීවිතයක් හික්මුව ඉදිරියේ තිබෙනවා. ඒ හිස්බව තුළ අපරාජිතභාවයකුත් තිබෙනවා. ඒත් එය භාහිර සමාජයට ජරකට නැහැ. සමහර ගිහිපිංවතුන්ලා, සමහර ගෞරවනීය ස්වාමීන්වහන්සේලා හික්මුවට ඇවිත් කියනවා 'දායකයන් ආශ්රය කරන්න යන්න එපා. දායකයන්ගෙන් ඇත් වෙන්න. නගරයට යන්න එපා, කැලයේම වැඩ සිටින්න. ධර්ම දේශනා කරන්න යන්න එපා, දන්න දෙය වුව සභවාගෙන සිටීම නුවණට හුරුයි' කියලා. අවංකවම ඒ අයට බයයි. මේ හික්මුවත් ඉහත දේවල් වලට ගිහිල්ලා පිරිහිලා යයි කියලා. සශ්රික ගිහි දායක ඇසුරට වැටිලා පිරිහිලා යයි කියලා. ලැබෙන සිව්පසයට මංමුලා වෙලා වල්මත්වෙයි කියලා. ලැබෙන ජරතිවාරයන්ට මත්වෙලා විකෘතියක් වෙයි.... කියලා.

ඊයේ කුටියට හික්මුව මුණගැසෙන්න තරුණ ස්වාමීන්වහන්සේනමක් පැමිණියා. උන්වහන්සේ හික්මුවට ජරකාශ කළේ 'ඔබ වහන්සේ දැන් ජරසිද්ධයි' කියලා. එහෙම කියලා උන්වහන්සේ සිනහුනා. ඒ සිනහව තුළ යම් යම් අර්ථයන් හික්මුව දැක්කා. එයින් ගම්ය වුණේ 'ඔබත් ජරසිද්ධිය නිසා විනාශයට යනවා' කියන අර්ථයයි.

හික්මුව මේ සටහනේ මුල සඳහන් කළා හික්මුවට තිබෙන්නේ බලාපොරොත්තුවලින් හිස්වූ අපරාජිත ජීවිතයක් කියලා. අපි මේ උතුම් ආර්ය අශ්වාංගික මාර්ගය තුළ ගමන් කරලා, ජීවිතය බලාපොරොත්තුවලින් හිස් කළාට පස්සේ, නැවත ජීවිතයට පුරවාගැනීමක් සිද්ධවෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසයි හික්මුව අපරාජිතභාවය කියන වචනය පාවිච්චි කළේ.

හික්මුවක් උතුම් නිවන් මාර්ගයේදී අපරාජිතභාවය ලබන්නේ දිනුමත්, පැරදුමත් දෙකම පරාජයකොට දමලා. කඳුලත්, සිනහවත්, උපේක්ෂාවත් තුනම පරාජයකොට දමලා. මෙතැනට තමයි ලෝකෝත්තර සම්මා සතිය කියලා කියන්නේ. මේ සම්මා සතිය තුළ සකස්කොටගත් අපරාජිතභාවය නිරතුරුවම පාර පෙන්වන්නේ ලෝකය ඉදිරියේ පළවෙනියෙක් වෙන්න ලෝකය ඉදිරියේ වීරයෙක් වෙන්නවත් තවත් අසභාය වර්තයක් වෙන්නවත් නොවේ. ලෝකයා ඉදිරියේ අන්තිමයා වෙන්නමයි. ලෝකයා ඉදිරියේ දෙවැනියෙක් වෙන්නමයි. මොකද ඔහු සම්මා සතිය තුළින් ජීවිතයේ ඇලීමට අදාළ කුණු කන්දල්, ලාටු හිස් කරගත් කෙනෙක්. නිවන්මාර්ගයට පළිබෝධකයන් ලෙස දකිමින් ජීවිතයෙන් හිස්කොටගත් අපවිත්ර දැ ඔහු නැවත ජීවිතයට පුරවාගන්නේ නැහැ. සම්මා සතිය කියන අර්ථයේ ශ්රේෂ්ඨභාවයයි ඔබ මේ දකින්නේ. ලෝකයේ උතුම්ම නිදහස උදෙසා නිවන් මාර්ගය අවහිර කරන, ලෝකයට බැඳෙන, ලෝකයට ඇලෙන සියලුම අපද්රව්ය ජීවිතයෙන් හිස් කරනවා.

කල්ප සියක් කෝටි ජරකෝටි ගණනක්, සම්මා සම්බුද්ධ ශාසන ලක්ෂ ගණනක් පසුකොට පැමිණි ගමනේ, තවම අපට ලෝකෝත්තර සම්මා සතිය කියන කාරණය සකස්කොටගන්න පුළුවන්කමක් ලැබිලා නැහැ. එම නිසා ධර්මය දකින ඇස වැසිලයි තිබෙන්නේ, විෂම අපද්රව්ය වලින්. මේ අපද්රව්ය නිසාම අපි

ලෝකයට බයයි. ලෝකයාටත් බයයි. මොකද ඔහු තාම පරාජිත චරිතයක්. අපරාජිතබවක් ජීවිතය තුළ නැහැ.

සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ වරක් සිංහ නාදයක් කරනවා, මම හරියට සිහමන් සොයා යන රොඩ් රැළක රොඩ් දරුවෙක් වගේය කියලා. හරක් රැළක ඉන්න අං කැඩුණු ගොනෙක් වගේය කියලා. උතුම් පැවිදි ජීවිතය කියන්නේ ලෝකයේ ඉදිරියේ පළවෙනියෙක් වෙන්න තියෙන කැමැත්ත පරාජයකොට දැමීමට යන ගමනක්. ඔහු ලෝකය තුළ දෙවැනියෙක් වුවත් පරාජිත ලෝකය හමුවේ අපරාජිත චරිතයක්. නිරතුරුවම අපිව ලෝකය ඉදිරියේ පළවෙනියෙක් බවට පත්කරන්නේ අප විසින්ම පුරවාගත් බර නිසා. සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බත පරාමාස කියන බර, කාමරාග පටිසයන්ගේ බර, පංචඋපාදානස් කන්ධය නිත්ය යැයි කියන්නාවූ මෝහයේ බර නිසා අපි පුද්ගල සංඥාවට බැඳී යනවා. ගිහි ජීවිතය තුළ රූපයන් කෙරෙහි තෘෂ්ණාව නිසාම, ඉහත බන්ධනයන්ට අපි කොටුවෙනවා වගේම පැවිදි ජීවිතයේදී ශීලය, සමාධිය, හුදෙකලාව, විවේකය කියන බැඳීම් වලට බැඳී යනවා. අපි තවම ලෝකෝත්තර සම්මා සතියෙන් පරිපූර්ණ නැතිනම්, ගිහි දායක බැඳීම්, සශ්ඨික සිව්පසය, ලාභ සත්කාර, කීර්ති ජරසංශාවන් සර්පයන් හැටියටයි දැකිය යුත්තේ.

භික්ෂුව සාමණේර අවධියේ වැඩසිටි එක්තරා තුන් බිත්ති කුටියක, ලොකු හුනන් කිහිපදෙනෙක් නිතර ගැවසුනා. හුනන්ව කැමට ජරියකරන කුණකටුවා කියන සර්පයා මැටි බිත්ති දිගේ බඩගාමීන් රාත්රියට හුනන් පසුපස හඹායනවා. ඒත් එදා භික්ෂුව එම කුණකටුවාට බිය වුණේ නැහැ. නමුත් එදා භික්ෂුව කුණකටුවාට වඩා දායක ඇසුරට, සශ්ඨික සිව්පසයට, ලාභ සත්කාර, කීර්ති ජරසංශාවලට බයවුණා. භික්ෂුවගේ පැවිදි ජීවිතයේ මුල් වසර හතර මනුෂ්‍ය සමාජය මගහැරලයි භික්ෂුව ජීවත් වුණේ. කාටවත් ධර්මයක් දේශනා කළේ නැහැ. ඉහත ධර්මතාවයන් නිරතුරුවම සර්පයන් වශයෙන්මයි දැක්කේ.

නමුත් වර්තමානයේ භික්ෂුවට ඉහත ධර්මතාවයන් කෙරෙහි බියවීමට අවශ්‍ය නැහැ. ඒ වුණත් ඔබට බියක් දැනෙනවා. නමුත් භික්ෂුව බියෙන් මිදිලයි ජීවත් වෙන්නේ. භික්ෂුවට ඉහත කාරණය සපට් කිරීම උදෙසා ඔබට දෙන්න සහතිකයක් නැහැ. පිංවත් ඔබට දිය හැකි එකම සහතිකය වෙන්නේ භික්ෂුව ආරක්ෂා කොටගත් උතුම් ජරාතිමෝක්ෂ ශීලයයි.

එක පිංවත් භික්ෂුන්වහන්සේනමක් ජරණයක් විමසුවා 'ඔබ වහන්සේ රහතන් වහන්සේ නමක්ද?' කියලා. භික්ෂුව එම ස්වාමීන් වහන්සේට ජරකාශ කළේ, භික්ෂුව සටහන් තැබූ පොතපත තිබෙනවා, භික්ෂුව දේශනා කළ ධර්මය තිබෙනවා, පිංවත් ඔබ වහන්සේට මේවා පරිශීලනය කරලා කැමති තීරණයකට එන්න පුළුවන් කියලයි. භික්ෂුව සමාජය තුළ විවෘතව ජීවත්වෙන කෙනෙක්. එම නිසා භික්ෂුවගේ ශීලය, සමාධිය, ජරඥාව කෙරෙහි විත්රයක් ඔබට අවශ්‍යනම් ඇදගන්න පුළුවන්. එහෙම ඇදගෙන කැමති තීරණයකට ඔබට එන්න පුළුවන්. ඔබේ තීරණය කුමක් වුවත් එය භික්ෂුවට අදාළ වෙන්නේ නැහැ. මොකද භික්ෂුව ලෝකය ඉදිරියේ සිටින්නේ අන්තිමයා හැටියටයි.

හිස් කරපු ජීවිතයක්.... අපරාජිත චරිතයක්....

මේ ලස්සන වචන දෙක භික්ෂුවගේ ජීවිතයට හොඳින් ගැලපෙනවා. භික්ෂුව ඕනෑම ගිහිපැවිදි පිංවතෙකුට අවවාද කරන්නේ මාර්ග ඵලය ගැන සිතන්න එපා. ආර්ය අශ්ටාංගික මාර්ගය තුළ ශක්තිමත්ව ගමන්කරනවා කියන කාරණය පමණක් සිතන්න කියලයි. මේ දුකෙන් නිදහස්වෙනවාය කියන කාරණය පමණක් සිතන්න කියලයි. මේ මාර්ග ඵල උත්මාදය කියන්නේ ලෝකය හිතස්සන, ධර්මයේ අර්ථය විකෘති කරන කෙලෙස් ගොඩක්. මාර ධර්මයන් විසින් වර්තමාන සමාජය තුළ උතුම් අධිගමනයන් භාස්සයට පත්කොට තිබෙනවා. විහිළුවක් බවට පත්කොට තිබෙනවා.

නමුත් මේ මොහොත සද්ධර්මයේ දීප්තිමත්ම මොහොතක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ අද දවස එදා දිවැසින් දකින්න ඇති. ගෞතම සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනයේ අවසාන අධිගමලාභීන් පහළවෙන මේ උතුම් වර්තමාන කාලය, අධිගමලාභීන් සිංහනාද පවත්වන යුගයයි. තරුණ වීර්යවන්ත ස්වාමීන්වහන්සේලා හුදෙකලා වනසෙනසුන් තුළ, පන්සල් ආරාම තුළ වීර්යවන්තව ආර්ය අශ්ඨාංගික මාර්ගය වඩන යුගයයි. ගිහි පිංවතුන්ලා ගිහි බැඳීම් තුළ සිටිමින්ම සතර අපායෙන් මිදීමට වීර්යය වඩන යුගයයි. එම නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ දවස යම් ධර්ම ශක්තියක් ලෝකය තුළ තිබුණාද, වර්තමානයේ එම ධර්ම ශක්තිය ලෝකය තුළ මෝදුවී තිබෙනවා. මේ ගෞතම සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනයේ මුල්ම රහතන් වහන්සේ කොන්ඩඤ්ඤ මහ රහතන් වහන්සේ වගේම, මේ ශාසනයේ අවසාන මහරහතන් වහන්සේ වීමට ඔබට සුදුසු කාලය දැන් පැමිණ තිබෙනවා.